г Химки 6
ул Библиотечная 15
Книгохранилищу Гос биб-ке
СССР им В И Ленина
1/1 2-83 сер

Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадаьлла 1923 шера дуьйна ◆ ШОАТТА, 5 ФЕВРАЛЬ, 1983 ШУ. ◆ № 16 (6738). ◆ Мах 3 кеп.

ХЬИНАР АЙДЕ, ХЬАДЕР ДУКХАГIА ХИЛИЙТА!

Массанена хьашт дола къамаьл

Вай моахк — из ба хьаьналча къахьегамхой мохк. Царех тийша да КПСС XXVI съезда, КПСС ЦК майлески ноябрьски (1982 ш.) Пленумаш хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдар. Цудухьа ди тIехьа дукхагIа йоакхо ювай мехка къахьегамхой хьалаш тоадара. ЦIаькха а цуи тешал деш хилар укх деношка КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова Москверча станокашъерашца хиина вIашагIкхетар. Царна юкъе хиннача къамаьлах шаьра гуш да нов. Ю. В. Андропова теркам станокашъерий балхо санна, цар вахара хьалаш тIоаза хилар, уж довза из лоша хилар.

Болх цхьаькха дукхьале е новкъарле йоацаш дIабодаш хилар вIаштIехьдаккхара тIехьа къовсам лоаттабеш, кховчамбоацараш дIадовхаш хила еза хIара предприяти. Цухьаькъехьа хулаш йоле нов къарле малагIа л эгтара дикагIа гуш хул болхлой шоаш. Цудухьа, станокашъераштa шоашта фу хет хайра вайна шоай балхах.

Сога хьаттача, вай мехкарча ерригча предприятешта санна организацешта, учреждениешта шоай болх ниса дIабахьара Iалаьмате пайдане да из вIашагIкхетар.

М. БАРАХОЕВ,
Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университета студент.

НИЗ КХОБЕРГБАЦ

Боккха теркам тIабохийташ дийшад тха Малгобекски района «Сагопшински» совхоз къахьегамхоша КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Ю. В. Андропова Москверча Серго Орджоникидзе цIерагIча станокашъереча заводa болхлошца даьча къамаьлага.

Цо цига аьнад: «Йоархlаме да балха дикал тоалр, цун темп сихъяр, продукци хьалрга бода мах лохбар. Цу тайпара сагтоя декхар да вайна хьалхашка эгтар».

Укх Iаи деношка тхоай низаш тIидерзадаь оаха бIаьстаи балхаш сихея дикен чакхдахара совхоза юртбоахама техника тоалра. Аз, са звеноца болча Батыжев Салаудина, Умаров Нурадина дIадахача шера йиллагIча кварталe тошь лькай тхоай комбайнаш. ХIаьта ханал хьалха совхоза ерригча комбайнаш тоалра кхы цхьаькха звено вIашагIьеллай оаха. Цунна юкъа ба опыт йолаш бола механизатораш Гандалоев Мухьти, Алероев Гиваш, Алборачхев Борис.

Бахк боакканга исацаш дика тоаю оаха комбайнаш. Тихенарча дийлахьа совхоза 14 комбайнех 9 тоаь яьккхай оаха. Тха механизатораша дош денад 23 февраль хьатIаотташ совхоза ерригча комбайнаш кийчоа мугIаре дIаоттаe. Уж санна сихен дикен тоаю транкгораш, тIехьайийза лелаю инвентарь, кхыйола юртбоахама техника.

Уж балхаш тхога иштта кхоачашдулургдацар къахьегама дисциплина дика йолаш тха совхоза механизатораш бенаре. Цудухьа оаха къолбалдеш тIa а нийсад станокашъерашца вIашагIкхийттача КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Ю. В. Андропова хиина къамаьл.

Из дарде а лаьца тхоашта могар дергда тха совхоза механизаторашa цхьайттаягIча пятилетка укх шера залакеши декхараши толаме кхоачашдара.

ДОДОВ Ухаттари,
Малгобекски района «Сагопшински» совхоза комбайнер.

Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене СМУ-8 гIишлонхоша чIоагIа уйла тIалхийта Iомаду КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Ю. В. Андропова московски Серго Орджоникидзе цIерагIча станокашъереча завода болхлошца хиина къамаьл.

Цхьаккха хIама дIадахийта а ца дезаш йола порядок оттаярах боккхa пайда бовл пхаш доза цун дешаш чIоагIа дег чу дийшад берригача советски наха санна СМУ-8 гIишлонхоша a. Цу хьакъехьа беседаш еш я укх деношка гIишлон - монтажни управлене ерригча участкашка.

СУРТА ТIА: беседа еш я отделочникий бригадир Магомадова Нура.

И. ПЛИЕВА сурт.

Карабулакски рудай йоаца материалаш йоахачен чакхйоахачен заводе, итт шу хьалха балха вера Евлоев Камалдин. Из газоэлектросварщик ва.

Дика йовз Евлоевна шой говзал. Цо хьаду хIама саг тIехьа отта ца везаш хул.

СУРТА ТIА: газоэлектросварщик Евлоев Камалдин.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ЦАР ДОШ ЧIОАГIА ДА

Аьлти-Юртара хьайбаш лелдераш массаза а белгалбоалаш ба Назрановски районе дика къахьегарца, шоай дешa лай хиларца. Белхе дисциплина чIоагIа хилар, зоотехнически боккъонаш дIадехар дизза кхоачашдар, хьайбаш кхабара рацион нийса лелаяр — сетьем - тайпан Iомадаь хIетма дац уизза. Ферма кулгалхошта, ерригача коллективе шоира вов из дерриге а толам баккхара эгтара хьалхе а эгтара чIоагIагIа а эвам дар долга.

Цудухьа совхоза а цхьаьнена хьалхашка цIийбала ца безаш болх бир цу ферма доаркаша. Паччахьалкхена шура дIаялара план 106 процент кхоачашйина. Доаче, района хьайбаш лелдераште кераIдаьнначоа шоашкара довзIа декъе юкъедиьяр.

Иштта дика болх бу Аьлти-Юртарча хьайбаш лелдераша пятилетка кхоалагIча шера а.

— Январь бетта тха ферма коллектива 30 тонн шура йоакха езаш яр, — йоах цун заведующе Костоев Хаматхана, — хIаьта план оаха 24 январе кхоачашйир. Бутт чакхбалалехьа итт тоннаш совгIа шура дIаелар паччахьалкхена. Тхо къаьстта гIаддугаш а совхозе, фермана боккха пайда хулаш а да цхьа хIама: ер шу доладенча денз оаха дIалу шура алхха цхьоалагIча сортах мара яц.

Цо из аьлча сона дагаеъар ферма массанена а гургйоача къалтеха йоалла плакат. Цу тIа яздаьд: «НагаIа санна шура цхьоалагIча сортах дIалой совхозо кхы тIа 376 тонн дIаенкерт лоарлIергъя, хIаьта цох 13840 сом пайда а хургба». Хатаргехьа, ферма коллектив из до пьарлIа я. Бейнача бетта санна цо болх бойя хIаьта а вета а. Укх тIехьарча кана шура мистъоина цхьаь моггиг хиннац цига. Хьайоаикха шура цIена яиттара а мист ца алийтара а дешо йоакхо ю ферма болхлоша. Масала, приемни пункте дIаяхьийза кийчъяь шура чунола фляга цементни ванне чу лоттаю. Шийлача латтача шурий чам бовц, из тайка а тел зац из дIаяхьа машине вIашдIеха алалеца пбеттавьяр, аьнна.

— КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленум хиначул тIехьагIа, — дуьц ферма заведующо, — оаха къаьстта теркам тIебаьхийтаб доярий, скотникий къахьегама дисциплина чIоагIъяра, хIаране бокктонгам лакьбара. — Кепа моттийтара а доацаш, боккъонца йоле социалистически ерармаьй доаркашта юкъе, царех дикагIчар сийна ЦIе байракх урагIъухийт, материально а морально а белгалбоаз уж. Бакъда, нехагара болх хьебийзача доалаш дац гIулакх. Совхоза а ферма а кулгалхой дехтарийла ба хьайбаш лелдераштa фу эш-мала эш хьажа, цIагIара хIамаш даге а ца доахкаш доаркашон скотникашен болх бергбола хьалаш Iалашде, аллаха цIена угопока салоIилга вIаштIехьдаьккха а ца Iеш...

— Из Iа мел яхар м геттара нийса да, Хаматхан. Хьайбаш лелдерашта малагIа новкъостал ду оаш! — хетт аз.

— Царна бешемаш хьакъестою, эшачоа кхатилла хIама Iалашъе новкъостал ду, йол а кхыдола доагъар а вoду. Болх беча хана эшо барзкъаш тел, — йоах цо. — Iко дола новкъостеста ух райпо автолавке. Наха кое карта эша цьадолe тоараш кхух цо. Масала, укх деношка дикагIа дола чай, хьамча кога гIирс, хьыкола хIамаш енар. Уж наха гIад а бела цу сакьата дIаийцар. Бакъда, хьайбаш лелдераша чIоаггIа хетташ дола дукха товараш: дикагIа бола кога гIирс, метта йоартола эша хIамаш, кхидар негтакье мара дацац. Хьадешар а наха дIадахчал хилац...

Махка чIоагIа эшаш а Iалаьмате хала а болх ба хьайбаш лелдераша бер. ХIаьта Аьлти-Юртарча ферма кIезига бац шоай декхараш цIена кхоачашдеш, геттара дика болх беш бола нах. Царех ба доярки Мальсагова Макка, Цечоева Роза, Амхадова Зура, Плиева Райхьант, кхыбараш. Царех хIаране шоаш лелдеча доахангара планал дикка дукхагIа шура йоакха. Шура дукхагIа яьккха ца Iеш, из хьаьнагIа хилийта а гIорт фермара доаркаш, скотникаш. Масала, базисе хьаенал 3,6 процент хила езача, цар дIалуча шурий хьоенал 3,8 процентага дIакхоачаш дукха моттигаш яй. ХIанз 197 етт ба ферма, царех боттам 170 ба, вожаш дахкаргдолаш да. Къаьст-къаьста оттавй детта доахан а дукхьашке дахкаргдоле шинараш а кхабара йола рационаш. Царна юкъе я силос, йол, ча, сикъе жом, комбикорм.

Геттара дика хургдар совхоза кормоцех болх беш хилар. Бакъда, ферма латт 38 тонн чуйодаш йоле цистерна. Цу чу кийч а беш, дийнаьа шозза муж лу доахана.

Махка кхачен программа кхоачашъеча хьинаре декъе лоаццача Аьлти-Юртарча хьайбаш лелдераша дош деннад укх шера шоаш тIаийца социалистически декхараш толаме кхоачашде, ферма коллектив сий лакхе лоаттаде.

М. МУСИЕВ.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюрос агIанарча заседане дийнад арахьарча политика цхьадола дешаш. Царна юкъе да Варшавски Договора юкъе декъа доаллача паччахьалкхений Праге укх шера январе хиннача Политически консультативни комитета совещане кийчъяь инициативни предложенеш дерригIа чакхъяхара тIалерзадаь гIулакхаш. Дийцад Советски Союзан Индокитайнех юкъе цхьана леладу гIулакхаш дIахо кIоаргдарал дегIадоаладарни йола практически мероприятеш.

Дийцад СЭВ членаш долча мехкий лакхера боарамера экономически совещане кийчъярца дувзадена цхьадола дешаш.

КПСС ЦК Политбюрос ладийгIад 1982 шера КПСС ЦК-рча партийни тIахьожама комитето баьча балхах болча хоамага.

КПСС ОБКОМЕ

СИЙЛЕ А ХОАСТАМ А — КЪАХЬЕГАРГА ХЬЕЖЖА!

Обкома бюрос дийцад къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъяра, кадраш балхара дIаювлилга кIезигдара г. Москвай хьалха латтача коллективаша дIадоладаьр бурув деттача балхий Горячеисточненски управленен «Старогрознефть» мехкдаьттен гази йоахача управленен коллективаша хьалладарах дола дош.

КПСС обкома бюрос белгалду, бурув деттача балхий Горячеисточненски управлене «Старогрознефть» яхача мехкдаьттен гази йоахача управленен болхлоша, инженерно - технически балхахоша, гIулакхерча наха болх бара денале программа санна тIаийцар КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Ю. В. Андропова даьча къамаьладара паччахьалкхени къахьегамен дисциплина чIоагIъяред йола положени. Шоашта тIаийцад къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара, боахам тесса лелабарца, балха режим телхаярца чIоагIагIа къовсам лоаттабара, балха ха зехьа йоалла а кадраш балхара дIаювлилга а кIезигдара тIадероадаь декхараш. Цар девиз а хиина дIаоттад «Сийле а хоастам а — къахьегарга хьежжа!» яха москвий лозунг.

Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача производственни объединенен республикаи хьалха латтача коллективашка кIезига я къахьегамен производственни дисциплина телхаю моттигаш, болхлоша дукхача хана болх бу. Уж толамаш деьхад партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, боахамий кулгалхоша боккха политически, кхетама, организационни болх барах, хьехамчай шерра лелдарах, мастерий советаша, кадрай общественни отделаша, массаларча производственни совещанеша, новкъостий судаша, дукхача наьха технически творчества обществаша хьинаре болх барах. Боккха лоархIам болаш да доагIар новкъосташха хьадехилга, бригадашкен цехашкен дика хьал оттар.

Къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъяра производстве хьалхе латтаргдолар дIадоладаьчо къахьгатешал ду уж СССР хьалья 60 шу дизара кийчо еш а из дездеш а вийцена политически сакхетам лакха болаш, къахьегаме хьинар долаш, КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума решенеш кхоачашъе патриотически уйла йолаш хилара.

КПСС обкома бюрос хьалхьацад «Старогрознефть» яхача мехкдаьттен гази йоахача управлени, бурув деттара балхий Горячеисточненски управлени коллективаша республике къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъяра, кадраш балхара дIаювлилга кIезигдара тIехьа шерра болам боарнабе аьнна дIадоладаьр.

Парте горкомаш, райкомаш, парткомаш, партийни организацеш, облсовпроф, ВЛКСМ обком, министерстваи, ведомстваи, объединенеи, предприятеи, колхозий, совхозий, учреждений, организацеи кулгалхой декхарийла бaьб хьалха латтача предприятеша дIадоладаьри цар опыти республика къахьегама коллективашта юкъе дIайоаржайра организаторски политически болх шерра дIабоаржабе.

Газетий редакцешта, НГIАССР телевиденеи радиовещанеи Госкомитета тIадиллад къахьегама лакха дисциплинеи, балха ха йоаелгеи, кадраш балхара дIаювлилгеи кIезигдара тIехьара болам беркар шерра дIадовзийта, къахьегамен производственни дисциплина телхаераштa духьала хьадда материалаш араяха.

НОВ. Ю. В. СУХОРУКОВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика партийно - советски органашка дукхача шерашка беркате болх барахи аьлча дийнахьа денз 60 шу дизарца дувзаденнеи Сухоруков Юрий Васильевича — «Чечено-ингушсельхозхимия» яхача Нохч - ГIалгIай республиканаски производственни объединене председателa лойла Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИИ.

гор. Грозный,
1983 шу, 3 февраль.

ХIАРАНЕХ ТИЙША ДА

ХЬАЙБАЙ ФЕРМАШКА

Доккха декхар тIадусаш чакхдаьккхар цхьайттаягIча пятилетка шоллагIа шу Сунженски района «Победа» колхоза № 1 йолча шурий ферма коллективо. ПланагIа йоагIачул 400 тонн кIезигагIа ехкар паччахьалкхенга шура. Цу цифро цхьаккха а комментарий ца эшаш хьахьокх дIадахача шера ферма коллективо болх геттара а во баьлга.

ЦхьоалагIча фермо шера планаш кхоачаш ца яр чIоагIа Iаткъар берригача боахама. ХIана аьлча, из йоккхагIчарех я колхозе. Дерригa а 1068 бежан да укхаза леладеш. Царех 630 етт таханарча дийнахьа бетташ ба. Цудухьа, колхоза хьайбай продукци яккхара гIулакх тийша да цу ферма коллективо беча балхах.

Соахкара шу эсала чакхдаккхара бахьанаш дукха да. Цкъа-дале, кулгалхоша а специалисташа а йоагIаш йола йоакхо ца еш лeладир хьайбай боахам дегIабоалабара гIулакхаш. ШоллагIа-дале, йолча торонех пайда эца ханзар. Цу гIулакха бехке хиина кулгалхойи специалисташи бехктонхаме эзаб. ДукхагIбараш балхара дIабаьхаб. Цар когаметта керда бараш оттабир.

Цхьабакъда, дукхьал кулгалхой хувцарах доалийхьогI гIулакх. Из — болх тоабара цхьа оагIув. ХIаьта колхоза хьайбаш лeладерашта хьалхашка латта проблемаш дIайоахалургьяц гIулакхаш массе а оагIорахьара тов ца дойя.

Эггара керттера дар да, хьайбаш Iангара доахача хана уж шортта тайп-тайпарча доакъарашца Iалашдар. Цудухьа соахка дукхагIа дIайийнаяр боахаме доакъара культураш. Доакъар кийчдеш яр лаьрххIа вIашагIъелла бригада. Шозза дукхагIа кийчйир силос, дукхагIа Iалашйир йол, ча. Вешта аьлча, укх шера Iаина хьайбашта дIадала тайп-тайпара доакъар долаш да. ТIаккха, мишта кхоаб хIанз доахан цу ферме?

Сайрийна доахан детта кийчлуш бар доаркаш со ферме кхаьчача хана. Хьайбашта хьалхашка улл силос. Нах - яаггахьа мара етт бац из юаш. Уж диза хилара белгало м яц ца. Цуи бахьан силос дика ца хилар да. ДIалуш бола барда а, барда злар аьх долаш ба. Сона бIаргадайнар дукхьал хийдар.

— ЧIоагIа кIезига лу тхона гранулаш, — яхаш, шийбала бувц доярка Коваленко Аннас. — ТIаккха сенах кийчберrба из. Цудухьа, цох боарамал дуккха дукхагIа хий тоха дезаш хул. Концентраташ а кIезига тел тхона. РационагI-м дийнахьа хIара Iатта 3000 грамм дIакхачийта еза уж. Цхьабакъда, рационага хьежжа хьайбашта доакъар дIадала торо массаза а хилац. Нагахьа санна, айса лелаеча группагара кIезигагIа шура яьккхача, шоллагIча дийнахьа кIезигагIа лу концентраташ. Из гIулакх нийсса дац аьнна хет сона. ХIама аьлча шура лаьгIъялара бахьанаш тайп-тайпара хул. Цох цхьа масал доаладергда аз. Ши скотник ва тха корпусе латтача доаханна Iунал деш. Цхьабакъда, шинне а цхьатарра бехктокхаме хеташ кхоачашдац шоашта тIадилла декхар. Албаков Мусас массаза а дика бу шийболх. Цхьаккха а моттиг нийсъялийтаяц цо хьайбаш меца дита, царна хаинахьа хий ца моладеш. ХIаьта из ала йиш яц Шабалин Аркадех. Иштта, укх деношца балха тIа къараьнъ а мейна сайрийна ца кхозбаш дитар цо доахан. Цох ерригача а коллектива ое даьлар. ШоллагIча дийнахьа, тха корпусе чу мел латтача доаханна дуккха кIезигагIа шура елар. Цу тайпара гIалат дуккхаза нийсдалийтад Аркаде. ХIаьта, тха кулгалхоша цу гIулакхах яь вывод тамашийна я. Дисциплина телхаеча скотникагара жоп хьадеха дезача метте, йоагIачул кIезигагIа концентраташ елар тхона, «оаша шура кIезига яьккхай селхан, цудухьа тахан концентраташ а кIезигагIа лу шоана», аьнна.

— ТIаккха силос, барда, концентраташ телараl совгIа кхы малагIа доакъар лу оаша хьайбашта?

— ДIабахача бетта, сона ховш, кхы тайпа доакъар хьайбашта дала вIаштIехьдаьннадац тха. Силос во яле а, кагдаь ча а тохаш из тоайича хьайбаш дикагIа юаргьяр.

— Доакъар кийч а деш хьайбашта дIадала торо яц тха. Колхозе доакъара цех яц. Цул совгIа, силос ца лаьрхIача, вож мел дола доакъар гаьнара хьатIакхахьа дезаш а да. Тхо кхоадац из хаинахьа хьатIаза, — яхаш, цхьацца бахьанаш хьалхадоах, тха къамаьла юкъеенача ферма заведующе Гапархоев Дауда. — Укхаза аз болх бу цхьа кIира мара даьннадац. Массадолча гIулакхах кхета кхоаваьвац со.

Ферма гIулакхаш дика ца делар, керда венача кулгалхочунгара хьадеха хIанз хьалха да. Цуи бехк бац из. Цхьабакъда, шийболх дIаболабаьча хьалхарча деношка денз цхьаьцца бахьанаш а дехаш бехказа вувла гIерташ волча кулгалхочо. Коллектива гIулакхаш тоадара дукха новкъостал дергдац, аьнна хет сона. Ше тIехьаюсача фермана кулгалде оттаваьлга дага а кхоабаш, дерригa а сигалара Iочуккоссарга а ца хьежаш, дийнахьа а бийсана а уйла е еза Гапархоев Дауда йолча торонех пайда эцара, уж хьа а лехаш балха юкъейоалаяра. Иштта мара тоалургбац болх.

Ткъаь пхиь шу даьннад Коваленко Аннай наьнас, Лидия Прокофьевнас, укх ферме болх бу. ХIаьта цIаккха а алийтадац цо шийга во болх бу, аьнна. Ферма гIулакхаш во лелгра бахьанаш тохкаш, кхоачамбоацараш чехкагIа балха юкъера дIадахара де дезар фуд? — аьнна, шийга хьаьттача, корта болаш жоп делар цо сона:

— Хьайбай продукци дукхагIа яккхар эггара хьалха тийша да доакъара база чIоагIа хиларах. ХIаьта из гIулакх тоадара торонаш, кхычахьара леха ца езаш, тхога тхоашка йолаш я. Эшар цаI мара дац — хIаране шийна тIадилла декхар бехктокхаме а хеташ кхоачашдар. ШоллагIа эшар да, коллектива къахьегама, производственни дисциплина лакха лоаттаяр. Аз укхаза болх беча юкъа дукха кулгалхой хувцабеннаб ферме.

Лидия Прокофьевна санна бола доаркаш кIезига бац цу коллективе. Царна дика хов кхоачамбоацараш малагIаш да, довз уж дIададахара наькъаш. Цудухьа, шийна ца ховр балха йоккха опыт йолча доаркашка хаьттача, царна дагавувлаш хилча зе даргдацар керда венача заведующена.

Тесса лелабу укхаза зооветеринарни болх. НийсагIа хургдар, цун вIалла а терко яц аьлча. Ферма заведующена тхо корпусашка гIолла лелаш сона бIаргабайра хьалгIатта а ца могаш улла етт.

— Ког кагбаь улл из, — аьлар сога Дауда.

Цхьабакъда, моллагIча сага а кхетадергдолаш дар, бежан чIоагIа цамогаш долга, цунна ханнахьа дарба ца дича из дукха дахаргдоацилга.

— Укх бежана дарба хIана дац оаш, ветеринарни лор мичав шун? — аьнна хьаьттача, заведующе девна жоп кхетаде хала долаш дар:

— Ветеринарни лор квалификаци лакхъе вахийтав. Цуи когаметта болх беш къона практикантка я тхо долча. Балха опыт кIезига хиларах, цамогаш хиннача доаханна доагIача беса дарба де магац цунна. ХIаьта колхоза кулгалхоша бежана урс хьакха бокъо а лац сона. Цудухьа айса цунна фу дергда ца ховш ва-кх со.

Из бокъонца волча кулгалхочун жоп дац. Цамогаш хиннача Iатта дарба де лор вац яхилга фуд? Ферме опыт йолаш лор ца хилча, колхозе вецийи керттера ветеринарни лор? Берригача боахаме цхьаккха лор ца хилча а кхычахьара деха мегаргдацар гIо? Цул совгIа «ког кагбаь улл из бежан», яхаш доацаш дола хIама санна дувц сога.

Толам баккхара лоархIаме резерв я социалистически яхь лерттIа вIаштIехьдаьккхар, наьха балхацара бeзам совбаккхара дикагIа къахьегар морально а материально а белгалваккхар. ХIаьта, ферма а колхоза а кулгалхоша из харцахьа кхетаду. Ферма цIе уголок ала хIама доацаш дика кийчъяй. Цу чу хьалтеха йоалл дикагIболча доаркашта хеталь «молнин», социалистически яхь мишта лелаю хьахьокхаш йола экран, долаш да деша керда журналаш, газеташ. Цхьабакъда, из дерригa а сенна деза из массаза чIега а теха латташ хилча. Аз хаттараш даьча цхьаи доаркана магадзар ше укх шера тIайийна декхар малагIа да, хьанца яхье яьнна къахьегаш я хьаала. Карарча шера цхьа болхло белгалваьккхавац ахчан преми а луш. Цу факто хьахьокх, укх боахаме социалистически яхь лелаяр кахьата тIа мара доацилга, колхоза, парткома секретарь а, профкома председатель а, наха болх беча моттигашка кIезига хулга.

Болх дерттIа дIабахьара новкъарле еш дола кхоачамбоацараш, гIалаташ кхы а дукха да укх ферме. Уж дерригаш а белгалдаха безам бац са, хIана аьлча, царех цаI дац коллектива ший низаца дIадоаккхалургдоацаш.

Х. ШАДИЕВ.

Керттердар: бехктокхами дисциплинем

КЪУВЛАЧОХ — ДОЛЧЧА БЕСА

Укх деношка хиннача болхлой юкъарча собране Карабулакерча рудни йоацца материалий завода коллектив хьежар къахьегама дисциплина чӀоагӀъярца дувзаденнача дешашка.

Дийца дош лоаркӀаме хилар а завкомо лийрхха Ӏача тайпара тайжа собрани чакхъярг ца хилар а хьахьекхар цига доладеннача къамаьлаша. Долчча бесса аьлча, завкома председатела В. З. Красниковай доклад собранена лостам бала могаргдолаш яцар. ХӀана аьлча дешца овлаита кхоачаш, деррига чулоацаш яцар из. Хьан масса прогул яьй, ерриге яьр масса прогул я мара алазар цо. Завкома председатела ше йоалаьлча цифрашта лоаццa анализ ярга а екъача статистика гома чура из аралларга а даьха дог дайра. «Дисциплина» яхача деши маӀан дукхьад цхьан прогулехи балха бахка цхьа бола нах тӀехьабисарахи лаьтта ца Ӏеш, производстве къахьегам вӀаштӀехьбаккхар а чулоацаш дале а, докладчика на хьовхадаззар.

Завкома председатели дувца дийденнарех дийцар къамаьлаш даьраша. Цар хьалхашка оттадир завода болх юхабеттача, коллективерча моральни климата Ӏаткъача, болх толхабеча гӀулакхий сурт.

Трибуна тӀа воал транспортни цеха механик О. Евлоев. Новкъа а долаш белгалдоах цо, кадраш хьахаржара а уж балхаш тӀа дӀанисъяра а гӀулакх заводе эсала хилар. Бокъонца бовлаза а фу дулургда хоаш а боаца нах хилар балхаш тӀа хьежабераш.

— Хьаьш балха шофер, хӀьта цун къахьегама книжка да е дац, из вахаш мичав, фу уйла йолаш саг ва хоаш цхьаккха а саг хилац заводе. Латташ дола хьал ишта хилча, хала да наха болх мишта бу, цар фу лeладу хa, кхетам бала.

МоллагӀча саго де ца доагӀаш доле хӀама дича, хьанаьхка ишта хӀама даьд аьлна аларах кхоачам баь Ӏе йиш яц, администраце а профсоюзни организаце а дедесар да цу тайпара дола хӀама кхы ца хилийта хьажар. Цу тайпара йола уйла нерда еце а, собране кертагӀдаккха дезаш дар из хӀама. Хьаьцаргъя вай, масала, дисциплина телхаль моттигаш гучаяхара ю рейдаш. Даха шу доладелча денз июль бутт хьахилӀалца йолча юкъа ханнаьхьа йора уж, хӀьта дисциплина чӀоагӀьара гӀо а дора. Амма цу тӀехьагӀа, тӀахьожам боацаш йола атмосфера дукха езаш болча наьха ираза, из гӀулакх дицдалийтар.

— Цудухьа вывод е йиш я: укх тайпара йола собрани е еза ха хьогга а хьатӀакхаьча хиннай аьнна, — йоах лаьттагӀара хӀамаш йоахача участка начальника М. К. Бокатова. — Вай бе-башха ца хеташ хила йиш яц, цхьаболча наха воашта гуш коллектива сий доадеш, цунна тийша болх беш хилча, саг аьь дайна а харцлуш а хилар гучадаьлча.

Цеха начальника хетачох, дукхагӀа теркам тӀаахийта беза организационно - технически балха. Нийса лархӀа йиш йолаш хӀама дац кислородни баллон е болташта хир доха ялхсабарг лехаш болхлочун ха йоае езаш хилар. Цу тайпара хӀамаш чӀоагӀа Ӏатиъ наха, балхах дог эккхийт. Цул кӀезигагӀа зе деш хӀама дац болх хьан мишта бу ца хьожаш хилар. ХӀанз а хулаш я заводе оборудовани болх ца беш сеца латташ йола моттигаш. Малав цу гӀулакха бехке вар? ХӀана могийт оборудовани сецар бахьан долаш итташ кубометраш бола жагӀа паччахьалкхенга дӀакховчаш ца хилар? Массанена а хоаш хила деза, йоахар собране, оборудовани хьан бехках сеца лаьттай, производствана зе даьр малав.

Ишта кхетаю дисциплина, заводе сий лакха лоаттаде гӀерташ бераша. Царга лоадаш социалистически яхь вӀаштӀехьъяккхара гӀулакх предприятие КПСС ЦК ноябрьски Пленумо дӀадехарашка хьежжа цахилар: итташ, масала, хан-ханахьа яц, массанена а хоаш дац тахан хьалха латтар малав, тӀехьа мала висав. Из дош лоархӀамегӀчарех дац але йиш йолаш дац, цудухьа собране чӀоагӀа теркам тӀа э бахийтар цунна.

ХӀанзарча хана производство вӀаштӀехьъяккхарца гарлуш доаца, харцахьара гӀулакхаш де наьха безам отташ дола кхы хӀамаш а нийслу заводе.

— МоллагӀа автомобила эшаш йола запасной оатхал лахара де бахьаьа доаца хӀамаш де делаш хул водитель, — дувц собране водитела Даурбекова. — Къайла санна кхухьаргда из, цкъазе «баркал» аьлча кхоачамбоаш а нийслу гӀулакх. ТӀаккха фу дергда? Хьан безам хургба, хьайна эшаш йола оатхаш леха тӀаь саг воацалга хоашехьа, деш хӀама а доацаш дела?

Кулгалхоша чӀоагӀа теркам тӀабахийта безаш йола цӀенташтара Ӏоттар я из. На новкъа дале а, собрани чакхйоаллаш ше къамаьл деш завода директора Б. З. Даланова доагӀаш дола жоп ца луш дитар Даурбекова даь из хаттар. Цо алазар, маца къестаергйолаш в Ӏелашон проблемаш централизовании ваькъаца, маца доагӀаргда запасни оатхалаш лехаш наха шоай балха ха йоаергйоаца ди?

Завода конторе наьха бӀарг дикагӀа тӀаоттаргболчча моттиге хьалтеха доал къахьегама дисциплина телхараш малагӀа бехк бергба яцаш дуцца кадхит. Из хӀама дац, хӀана аьлча сов хургьяц цу тайпара информаци. Балха тӀера бувлар, болх бeча моттиге малараш мелар санна дола гӀулакхаш леладераш бита йиш яц цаӀ ца деш. ХӀаьта кӀезига мича нийслу мастера, цеха начальника бехкагӀа бӀаргтача дийнахьа саг деш хӀама а доацаш лелаш моттигаш а. Долче, цу тайпара дола хӀамаш а дита йиш яц теркал ца деш, уж леладерашка а дӀахайта деза уж хӀамаш леладича шоашта мегаргдоацилга.

Объективни хургда вай, дисциплина дешашта дилла а тӀалатт завода партийни профсоюзни организацей теркам. Амма хан-ханахьа дац дисциплина лакхъяра де дезараш, кӀоаргга анализ яц цу дешашта, дича бакъахьа хургдола гӀулакхаш дац, юкъерча щеной кулгалхоинкара деха доагӀар хьадехаш. ТӀаккха цецвоала хӀама дий автомашинаш цкъаза «аьрдехьарча» рейсашта ахар, технологически зӀанарилгаш гедалуш хилар, дукхабараш цхьан-шиш сахьата производствена тӀерабийлашб аьлна хӀама дац аьлна хеташ хилар?

Анекдота хьисапе дийцар собране транспортировщица шийца болх беш йолча мошагара бокъо а йийха ший гӀулакха яха хиларах. ХьалхагӀа ший наьш дӀа а яхийта, дукха ца говш ше а яхай вож болх а бита цунна тӀехьа.

Цу тайпара йола фakташ вӀалла мегаргйоацаш я заводе. хӀана аьлча чуйнна ший болх беш йоаллача коллектива сий доаду цар. Укхаза болаш ба хьокхамо къахьегаш бола нах. Керттердар да, но гӀулакхаш леладерашка ишта хила йиш йоацилга дӀахайтар, дисциплина телхaeраш заводе шоашта моттиг хургйоацаш хиларах теша белга.

Г. ТКАЧЕВ.

«Знамя труда» яхача газета болхло.

БОАГӀАШ БАЬ МАХ

Кердача шера хьалха бетта бокка мах хулаш гӀулакх хилар Нохч-ГӀалгӀай «Терек» яхача мебельно-хьун хӀамаш еча объединене коллективана. Къаьстта дукха нах гулбеннабар № 1 йолча филиале. Тоаль цехаш, кердаьккха оборудовани, дикей эффективной къахьегара тӀахьекаш хьаддийтта доакха плакаташ стендаш, са аькх дахача санна болча болхлой юкьмараж — шеддар цхьа доккха хӀама хила нийчделар санна дар. Къоастадеш латтар журнальни истола паччахьалкхен дикала Знак ялара дола дош. Воронежски лесотехнически института доцент, технически Ӏилмай кандидат С. Н. Зигельбойм председатель а волаш йолча комиссе членаш масса участие гӀолла чанхбьлар, тохкам беш вӀашагӀделлар цар истол, Теркам тӀабахийтар станокийи машинийн балха, технологически режим йиза кхоачашйой хьежар, болхлой квалификаци теркалйир.

Хьаьшаша, ерригa процессаш бокъонца талха а техна, производство миште вӀаштӀехьъякхай а хьежа, объединене керттерча специалистанца дага а бьаьна, соцадир — журнальни истола паччахьалкхен дикала Знак яла.

Къахьегама иштта мах баран беррига болхлой цӀергагӀа Паччахьалкхен комиссе членашта баркал аьлир филиала профсоюзни комитета председатела А. Мусаева, мастера гӀонча коммуниста М. Е. Науменкос. Цар дош делар, производство эргайоахаш тоа а еш, дӀахо а шоаш кхы а доккхагӀа толамаш доахаргхиларах.

Изделеи аттестацена кийчъяра беш чӀоагӀа болх бир массехк бутт хьалхагӀа деш. Эргайоахаш тоайора оборудовани, геометрически из нийса йий хьовар, кердадоахар балха истолаш, шибломаш — ерригa аснастки. Кхы тӀа а юкъе кхувлар рольгангаш, подъемник, пульверизационни кабина. Цунга хьежжа кийчъеш яр технологически режимаш нормаш тӀайола таблицаш, талонаш, рецепта улг хьалхакха участкаш.

Дукха хӀама даьд производства культура тоаяра. КӀираш техача цехий пенаша, сов йола хӀамаш ара а воахаш аьча цхьалхено, басар хьекхан кизгаш техан кийчдаьча кораша балха аьттув бола хьал хулийтар. Цу гӀулакха кӀезига хӀама карагӀдаьнадац штукатур-малара Расторгуева Розайна.

Мебельщикаца керда операцеш Ӏомайора, технически документации балха нормаш миштай хьожар. Шоаш а Ӏомалора, катирдой а Ӏомабора. Шоай къахьегаме масал гойтарца, хьинарна дог урауттадора опыт йолча столлраша А. К. Алехинеи, Н. Н. Карагодинеи.

Сухаl бе белаш дар уж бетташ цхьа воккхагӀволча мастера А. С. Хасбулатовна а. ЛаьрххӀа балхага хьежаш гора из шлифовальни станока юкъе, мебела доакъош доржачен вӀашагӀа лехкачен буферни участие. Шина тӀадикала гӀулакх кхоачашдара мара кхы хӀаман бала болаш вац из саг аьнна хеталора. Массе метте ше кхача, дола хӀама ше тахка гӀертар мастер.

Цу балха ше а кхоеш къахьийгар филиала технолога В. П. Слесаревас. Цифраш юстилга, планови нормаш къоастаелга, лишаш йола балха режим оттаелга, дукха кхыдола дешаш объединене технологически отделацен керттерча технологаца М. Л. Савельевайцен цхьана къестадора цо.

Къахьегама коталонга бода нийъ атта хиннаб ала йиш йолаш бац. Шоай тайпара чоалхане хӀамаш дар укхаза. Цу хӀамаша башха паргӀато хилийтацар цехашка.

ХӀана ерригa халонаш тӀехьашкахьа йисай. Оборудовани, инструменташ, кадраш телаш доккха вовкъостал дора объединене генеральни директора Ш. М. Мапиева, керттерча инженера Н. А. Бондарева, ОТК начальника Р. Хамгиреева.

— Журнальни истола лакха мах бар, — йоах филиала директора А. Ж. Тасуева, — хӀара болхлочун, бригадира, мастера хьинаре дакъа лацарах карагӀдаьнна хӀама да. Хьинар айденна, дегаш ураатта болх баьб наха.

...Массазандар санна ди дар из, цхьабакъда, хьу чакхйоахараштa хӀана моллагӀа ди а ший тайпара да — паччахьалкхен дикала Знак тӀалатта продукци арахецилга сий долаш бежтохкамен гӀулакх да.

Мебельш шатаsh хьахержаш бар комплектовщикаш В. С. Гребенникови Ш. С. Бабажанини. ХӀара группа ший табличка яр, доакъой цӀераши бустамаш тӀа а долаш. Укхазара шоай комплекташ а цхьатарра текстура а болаш дӀадохьийт уж лаки ингролаки хьакха.

Цу Ӏалаьмате бокхача кийчой балха юкъе къаьстта хьинаре дакъа лаьцар В. Н. Матвеев керте латтача столярий - сборщикий бригадо. Смежни операцеш карaерзайора, говзалаш Ӏомайора.

Дукха болх ба № 1 йолча филиала коллективо чакхбаьккхар. Журнальни истол — дикала Знак еина эггара хьалхара изделеи, хӀаьта цу коталонах дакъа доал «Терек» яхача объединене ерригача служебни подразделенеш.

Н. РАГОЗИНА.

СУРТА ТӀА: паччахьалкхен дикала Знак еннача журнальни истолага хьожаш бе болхлой.

В. ДЗИСЛЯКА сурт.

МАССАВА А ОАРЦАГӀВОАЛЕ

Хьамала къахьегача наха массаза а гаама хиннай къамашта юкъе юкъ ехка нах, харцахьа лелараш. дар дайнераш, наькха тьанъ дураш. МоллагӀча юрте дина боаз уж. Царна наӀапт оал. Кхетадаш ма хиннера, дагахьа е царех из хабар дӀатохаргдоацача моттиге.

ХӀаьта тайп - тайпарча йовсараш цул аьттув болашагӀа фу хургда! Из ма дий царна дезар мел

ИЗ ДЕРРИГА а сона дагадехар укх денoшка Пхьилекъонгий - Юртара культура ЦӀа хьалдиза нах а гулбенна, сходе даьча къамаьлашка ладийгӀача. Нийса, дар цига къамаьлаш мел даьчар дийцар. Цар йоахер: зуламаш де йиш яц, кхапнак ма удабе, болх бе ха мел йолча наха къахьега деза, совкоза рузкъанна тӀакхуда йиш яц, герз ма леладе, советски суд йоллаше хаелахой да тхо яхача наха леладер сий доацаш гӀулакх да. Кхуеш йоагӀа тӀекъе интернациональни дегуйла йолаш. Даьханна боарам боацаш мутӀахьа йолаш хьалхее, берашка дешийта деза, дай - ноаной царга хьожаш хила беза. МассагӀа дар дийцар! ЭгӀаз а узаш, бапа а кхоачаш, дагахьа Ӏалаьмате новкъа а долаш.

ХӀаьта из-м тамаш а хӀама а дац. Мелаа ше вехa юрт дукха ца езаш, из кхыча юрташта юкъе дикагӀа хилча хоза ца хеташ? Из патриотически уйла кхетае хала дац. Яль йолча вӀанташа массаза а сий лакха лоаттадаьа юрта а мехка а. Цу тайпара нах дукха ба Пхьилекъонгий-Юрта. Цар леладу хьайбаш, хьалкхаю хьакхӀаш, шекаре свеклаш.

Цхьабакъда, кхетаде хала да, цраштдала, кхета а лаьц юрта хьалхешка къамаьлаш даьча юртсовета председатела Гираев Бекас, пенсионера Ведажива Султана, совхоза отделена управляюще Оздоев Селангира, кхьчар заманца терлуш доаца гӀулакхаш леладечар цӀи ца яккхар, юрта бахача берригача наькха цӀергагӀа цӀогара жоп аье ца дехар, шоаш леладер накхдоенийтаргдоацилга царга дукхьал дӀа ца алар.

«Сона фу бала ба, ез ца а йоакхеш зулам даьча накъа, харцахьа лелачар цӀи кхычар йоакхеалара, яхе уйла болаш юрта бола нах хинарах (Бокъандар аьнна, уж цу юрта бахе а Ӏеш) дукха ха йоацаш герз теха саг вийнаб цига. ХӀана хиннад из? Цун цхьа бахьан да, йоахер сходе вӀашагӀкхийттарашa: наха герз леладар. Къайла санна кхухь из, юртахошта хоа герз леладераш малаш ба. Бакъда, из Ӏеьдалга дӀала ала цхьанна а дехал дӀакхачац. Е цӀегӀарчар, е гаргарча наьха, а тайпан наьха. Йоацца аьлча, во хӀама дечa сага новкъарла яц вай, бакъда, из дай саг вaьлча хӀарaнех хӀена вац аьнна кхелаке хул вейя.

Зале хиннараша тӀоераш детташ тӀайийцар запасерча подполковника Пиев Северbика даь къамаьл.

ГулбеннараШка цо хеттар:

— ХӀана удабу кхелнах! Сенна леладу наха герз! ТӀом мичаб вайна, моастагӀашта юкъе мича бах кисе тапчигаши урсаши дехка лела «къонахилгеша». Саг волча саго цкъа мара бе доллац герз — Даьхенна Ӏаьржа дӀа тӀаэттача! Кхы дӀахо цунна эшаш дац из. ДӀахо цо де дезар вайна массенена шаьра хоа — хьаьнала къахьегар. Даьхена шийна тӀадилла моллагӀа декхар цӀена кхоачашдар, наза а мехка а шийгара пайда дӀабоалаш вахар.

— Деш хӀама а доацаш лелача сагах йовсар хул. Йовсараш, дар дайна лелараша ду зуламаш, къоалаш, телхаю общественни порядок. Шун юрта кӀезига бац дукхача шерашка болх ца беш лела нах, кӀаьта из талан цхьанкха дича а ле йиш йолаш хӀама дац, — аьлар Назрановски райисполкома председатела заместитела Сагов Султана. — Уж тайпа нах хьагучабахар а уж бехктокхаме озар а вейгара дӀадех КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума решенаша. Шоашта цкъаккха къахетам хургбоацилга дӀахайта деза зулагенашта, дӀахача заман нийча гӀулакхаш хьаллувцераштa, герз леладерашта. Цу балха юкъе дакъа лаца деза юртсовета, депутаташа, правоохранительни органаша, ерригача юрта, вайх кӀарена. ТӀаккха беза моттиг е йоацаш бусаргбe харцахьча новкъа баьнираш. ТӀаккха дӀахоергда цана шоен когашта кӀал лаьтта доагийлa!

ПХЬИЛЕКЪОНГИЙ -Юрта бахача наха къаьстта теркам тӀабахийта безаш а уж ма хулла сихагӀа оарцегӀа бовла безаш а хӀама дар школа директора Хамхоев Исроапала дийцар. Масала, берашa кхертӀаш детташ юрте юза гӀоала Ӏо а хьал а яха ниткц поездаш. Деша зьв ца улаш дукха денош доак цар. ХӀаьта кхай тӀара хӀамаш хьаьлча мотоцикелашца, вордашца, велосипедашца къоалаш деш лел. Хийла бар ге йиш а дай а вежарий «Жигулеш», «Волгаш» хехнаш лелаш. Кхьметтал йоакхийча грузовой машинеш тӀа дагӀаш а. Из гац цар деьштe ноаношта, цӀен боаккагӀа бераштa! Шаьра гу! Из харцахьа а де йиш йоацаш а хӀама долга ца хоеш бе уж? Бенна а бац!

ТӀаккха цу бераша во кӀема дича, йоахар директора, вай оарцагӀа довларех хӀама кург мичад. Эггара хьалха цунга хьама безараш цар дай- ноаной ба. Тахан - кхоана яхаш паьна а ца доазаш, доаца бахьанаш а ца лехаш.

Халагате а, хӀана а дукха нах ба шоай бер школе дӀа дахача цхьанна хӀаманна бала боацаш. Цо мишта деш, из харцахьа лап е лелап хьежар — цу мача наза дукха бала болеш хӀама дац.

Бакъда, школе бершта юкъе гӀер-гата зиала (берашбераш ма дий!) — тӀаккха зоаргда шоана цар дай-ноаной ба а бац «Доа» къоастаде цу сальете школе хьахкоан уж. Цу гӀулакха-м царга ха корейоагӀа!

...Йокхза а хозе а я Пхьилекъонгий - Юрт. Йовзаргйоацеш хувцаеннай из Советий Ӏаьдале шерашка. ХӀанз укхаза болх беш я кхо школа, тикаш, культура ЦӀа, медпункт, аптека, заготзерно. ДӀа мел хьежача дагӀа дика даь цӀенош. Дукхача наькха чоа го йиш я легковой машинаш, коа-карта эша къьидола хӀамаш.

Шеко а йоацаш але йиш я: цу юрта беха дукха а дукхагӀа бола нах хьаьнала къахьегаш, шоай дезалашта нийса кхетам луш ба, аьнна.

Нагахьа санна уж берригеш цхьа барт а болеш зуламашта духьала бовле, нагахьа санна юртсовета депутаташа, активисташа, юрта бахача коммунисташа, комсомольцаша зуламаш дераштa, юрта а къамана а зе дола гӀулакхаш леладерашта, кхелнах удабераштa, герз леладерашта вий кхайкайойла, юрта бaхачоа къагӀа ца бьхкача да хӀама дац цар.

Бакъда, из-м са гӀулакх долаш хӀама дацар, уж-м Ӏеьдало шоаш хьаметтабоалабергбар яха хӀанз йолаш йола уйла дӀа ца йоакхе массе тайпарча «фуза» иола йовсараш вайна юкъе яхаш-лелаш дикка ха якха мег.

Из ца хилийтара хьо, со, вай массава а оарцагӀаала веза. ТӀеккха хургда гӀулакх! Вайна ма хетта.

М. ХАМХОЕВ.

ХЬАЛХЛЕ ДӀАХЕЦАРГЬЯЦ

ТӀеххьа къахьийгад дӀадахача шера «Староrpознефть» НГДУ № 4 йолча мехкдаьтта доалача цеха коллективо.

Мехкдаьттахоша даькхад 3,4 миллион тонн гаргга «Ӏаьржа дошув», цох 100 эзар тонн аьчaул совгӀа а долаш. Укх тӀеххьарча хана дукха къахьийгад ремонтникаша ЦППС «Брагуны» яха сепарационни установка бокъонца эрга а йоаккхаш ший ханнахьа эксплуатаце дӀаялийта. Цо йиш хилийтар хӀара къаьст-къаьстача бригада коллективо даьккхача мехкдаьтта нийса учет леладиpa гӀулакх дина вӀаштӀехьдаккха. Толаме кхоачашдеш латт оаха керттера геолого-технически балхаш — хий чухьаргдоаш кхоача́за [illegible] дийцар яр, сернии кислотаца царна обработка яр.

Уж мероприятеш чакхъяхарах аьттув баьлар беза мах бола эзараш тоннаш бийдал кхоe. Из гӀулакх кхоачашдеча къаьстта белгалбаьлар операторaш В. Суровецкий, С. Ахмадов, Ш. Эльмурзаев, механикаш М. Шерипов, А. Шватов, кхыбараш. Дика лел цар гӀулакхаш укх бетта а.

Социалистическе яхье дани хьалха латташ хьанoагӀа мастер Л. Нацуханов керте латтача № 1 йолча бригада коллектив. Массехк шу да цо хьалхара моттиг дӀа ца хеца. Юбилейни шера дика къахьегама толамаш дахарах цун на еинай КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома, НГӀАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела ЦӀе байракх.

Бригада операторaш П. Идигова, С. Налипнос, А. Синцева, В. Межидова, кхычар эггара хьалха кхоачашдир шера доле шоай социалистически декхарaш.

Ши-шегӀа хьахиннадац уж толамаш. Дукха къахьийтар тха цеха коммунисташа дукхагӀа мехкдаьтта даккхара керда тоpонаш лехаш. ХӀаьта хоаш ма дий, даьттаи тӀоанашта еш йола воздействи вогӀа ме хул мехкдаьтта кӀезигагӀа доаккхаш долга.

Мехкдаьтта доаллача майдашта эксплуатаци ю ха мa могга йӀаьхъяра тешаме гарaнти и скважинашта ший ханнахьа дикеи профилактически а ремонтни а балхаш дар. Из дика кхеталу хӀара не — болхлочуннтара цеха начальниката кхачалие. Цудухьа тамашийна дац укх тӀеххьарча дукхача шераш ца тӀекьаюса бригадаш тха цехе ши хилар.

КӀезига яц тха коллективе къоастаде́ш йола проблемаш а. Иштта, масала, «Правобережное» яхача мехкдаьтта доаллача моттиге наст-наста электроэнерги йоацаш нийслу. Скважинаш чура давлени юсташ йола манометраш кхоачаш болаш хилац. Тха болхлойи гӀулакхера нахи бахача «Правобережное» яхача поселке дерттӀа вӀаштӀехьдаьккхадац промысловий культурно-бытови хьалаш.

Цхьабакъда, халонаш дукха нийслой а, тха коллектив дайз а хургьях хьалхелаттарий мугӀарашна, шеко йоацаш кхоачашдергда оаха тхоаштa хьалхашка латта доккхий декхараш. ДӀахецаргьяц «Староrpознефть» НГДУ подразделенешта юкъе оахоша яькха хьалхара моттиг.

Н. ВЕТИРОВ.

«Старогрознефть» НГДУ № 4 йолча мехкдаьтгӀен гаах йоахача цеха партийни организаце секретарь.

ЙОАКХО ЦА ЕШ ХИЛЧА...

Укх деношка со хьалар Советски района боахамий массехк цӀеча уголокашка, хьежар уж малагӀча хьала тӀа я, цар чу малагӀа болх бу.

«Ленинский путь» яхача совхоза хьайбай фермера цӀе уголок. Боахаме вӀашагӀъеллача ремонтни бригада ший ханнахьа кулг техад из тоаеш, иштта хоза кийчъяь я из чура а. ЦӀеча уголоке дикагӀа бӀарг тӀаоттаргболча хьалтеӀад укх, цхьайттaлагӀча пятилетка кхоалагӀча шера коллективо тӀаийца социалистически декхараш. хӀара болхлочо беча балха нормаш. Иштта, дика кийчъяьй агитатора мийнг а. ферма болхлошта юкъе агитаторашe чакхъяьха мероприятеш дӀаяхъяьй цу гӀулакха лаьрхӀа долча журнала тӀа. Деррига а дика да аьнна хеталу цӀеча уголоке. бакъда, из иштта дац, хӀана аьлча, йоацаш я радиоприемник, телевизор. цӀеча уголока лаьрхӀа хьаяздаь дале а, ший ханнахьа дахьац керда газеташ, журналаш. Уж кхоачамбоацараш сиха дӀадаха йиш йолаш да, нагахьа санна боахама кулгалхой уж дӀадаха довш хуле.

«Альпийский» яхача совхоза ферма цӀеча уголоке дар керда газеташ а журналаш а, делкъа хана хӀама дуаш проигрывателаца пластинкаш локхаш бар доаркаш. Бакъда, уж мара кхы белгалдьха дика хӀамаш дац цу уголоне. Геттара во кийчъяьй е вӀалла кийчъяьяц ала мегаргдолаш я гойтара агитаци. Цо хьахьокхац къахьегама коллективa план, социалистически декхараш кхоачашдера тӀехьа доаттабу къонсам. ЦӀе уголой чуйола помещени ремонт е езача хьала тӀа я. Цу дерригне а хьахьокх совхоза партийни, комсомольски организацеша, профсоюзни организаце комитета шоай болхлой хьалаш тоададра йоакха ца елга.

Цу боахамерча суртал а вогӀа дикий ер сурт: XX партсъезда цӀерагӀча колхоза ферма цӀеча уголока наӀарах удлар чӀега. Цига цхьаккха тайпа болх ца белга хи кхоачам болаш да из цаӀ. Уголок хьайийллачи сатоха йиш йоацаш шийла яр цу чу, болх цу чу ца белга хьоаде а дезацар.

Б. СОЛТАГИРЕЕВ,

тха штате воаца корреспондент.

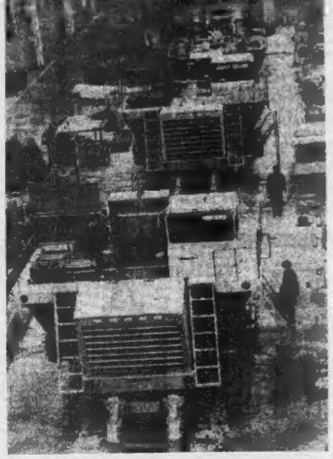

ЖОДИНО. Белоруссии автомобильни заводе 75 а 110 а тонн мухь кхухьа карьерни автосамосвалаш хьае аьлна конвейер тӀа яьхай. Цо торо хулийтаргья мехка промышленноста горнодобывающи доакъош сихха дегӀадоаладара эшаш йоле автомобильни техника 2—2,5-аза дукхагӀа арахеца.

ХӀанзалца лелаьча тӀехьаьнна йоккха мощность йола автосамосвалаш вӀашагӀйохкара методагӀа доаш хӀанз конвейер тӀа а йоахаш итташ тоннаш еза йола комплектующи изделеш цеха тайп-тайпарча моттигашка дӀаккхахьа ца езаш да гӀулакх; кранашца дӀа-юха кхухьараш а кӀезиглу. Эргадьшна тоалу ерригa производство вӀашагӀйоаккхилга а.

СУРТА ТӀА: БелАЗа керда конвейер.

В. АЛЕШКЕВИЧА сурт.

ТАСС фотохроника.

ДУКХА ХА ЯР ДОШ ИШТТА ОТТАДЕ ДЕЗА

Йоах Нохч - ГӀалгӀайчен къахьегамхоша КПСС ЦК Генеральни секретарь нов- къост Ю. В. Андропов Серго Орджоникидзе цӀерагӀча московски застанокаш еча московски завода коллективаца вӀашагӀкхетарах лаьца дувцаш предприятешка, организацешка чакхъювлача болхлой собранешка. Цу тайпара йола собранеш хилар укх деношка «Горскнефть» НГДУ массайолча цехашка, участкашка, бригадашка.

Делкъийна е сменаш хувцалуш нах балха тӀара мужъабаьннача хана новкъоста Ю. В. Андропова Московски станокаш ечарда вӀашагӀкхийттача хана даьча къамаьлах лаьца беседаш еш бар политинформатораш, агитатораш.

Мехкдаьттен гази доаккхача шоллагӀча цеха № 3 йолча бригаде вахар политинформатор КПСС член вола Настеко Анатолий Денисович.

Иштта шоашта тӀачӀоагӀъьча участкашкарча къахьегамхошца вӀашагӀкхийттар политинформатораш А. А. Авалов, А. А. Гаценко, агитатор Н. М. Улиско, кхыбараш.

Мехкдаьттахоша теркам тӀабахийта ладийгӀар Юрий Владимирович Андропова Московски станокаш ечарна даьча къамаьлах лаьца йолча беседашка.

— КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Ю. В. Андропов къахьегамхошка бевзаме вӀашагӀкхетаро, цо даьча хаттараша хьахьокх вай парте а правительства а наьха хьал-торо тоаелга ший керттера декхар лоархӀилга, — аьлар собране къамаьл даьча управлене Ӏилман - тохкама лабораторе оператора Гилатудинова Наталья Максимовнас. ДоагӀаш а нийса а дешаш да дисциплина, правопорядок чӀоагӀъяра кхы цхьаккха а цапиталовложенеш езац, яхан шигача дийцараш. Шийна даь а ца Ӏеш, вайна массане доккха зе ду балха тӀара бувлачар, ледарло лелаечар. къаракъаш мелачар. Цу тайпарча нахаца цхьаккха а тайпара машар хила йиш яц. ХӀаьта уж халахете а, вайна юкъе болаш а ба. Вайна еза саахетаме дисциплина, гӀулакх довзаш хьинаре къахьстилга. Иштта мара лаккхургьяй къахьегама овсарлец иштта мара алсамдаргдац даимехка рузкъа, — аьлар цо.

Мехкдаьттахоша дийцар къахьегамхошта коммунистически кхетам лулга тоадарах, бийдал, материалаш кхом а беш дӀаьхийтарах, мехкдаьтта доаьккхача керда технологи юкъейоалаярах.

— Тахан дувцар кхоана дицa денна, дӀадаха йиш яц вай, — аьлар № 1 йолча цеха оператора Л. А. Эльмурзаевас. — Къахьегама дисциплина тоаелга, хьурмати кхоли белга, хӀаране шийгара доагӀар дӀалуш. Даьхен рузкъа дебаделга дуккхача ханна лаьрхӀа йола программа я. Ала йиш яц из атта болх ба. ХӀаьта а данза даргдоацаш, тахан хьатӀаатта гӀулакх да из.

«Горскнефть» НГДУ коллективо дег тӀара къоабалдеш тӀаийцир нов. Ю. В. Андропова московски станокаш ечарда хинна къамаьл. Собранешка къамаьлаш даьча болхлоши тӀахьийхар къахьегама дисциплини чӀоагӀ а еш, хӀаравар шийна хьалхашна оттадаь декхар толаме кхоачашдер.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

ПЕРМСКИ ОБЛАСТЬ. 1983 шу хьатӀаькхоаччаш болх бе йолаллийтача Лысьвенски металлургически завода кӀала хьадеча цехе караерзаеш я производства шоллагӀа автоматически лини (сурта тӀа). Цех проект а оттаь хьалъьш чехословацки машиностроителашца цхьана. Из тӀехъьнина чӀоагӀа механизаци яь а автоматизаци яь я. Хромировании лакировании кӀала дукхагӀа арахеца доладаро маьха деза дола олово кходе торо хулийт, пачхьалкхена боккха пайда а бу.

Е. ЗАГУЛЯЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БАЛХА БӀУХОЙ

ХӀАРАНЕ ХЬИНАР АЙДЕШ

Идеологически болх дикагӀа беш бола пропагандисташ бувцаш «Юбилейный» совхоза партнома секретара З. М. Усмановс эггаре хьалха цӀи яьккхар Ӏ. Дзейгова.

— Ӏийса къона пропагандист ва, — аьлар цо. Цхьабакъда, ладувгӀароша лоархӀаш я везаш а ва из.

Дукха чулоац пропагандист яхеча дешо. Эггара хьалха цаха хьехам лун вар цо хила веза дукха хоаш, тахан дунен тӀа а мехка а латта хьаляш довзаш, литературин мотт шаьра болаш. Царех ва ала мегаргда пропагандист Ӏ. Дзейгов.

«Юбилейный» совхозе хьалхийнав Ӏийса. Институт йистеяьккхачул тӀехьагӀа шоай юрта шурий - товарии ферме бригадир а волаш дӀаболабир цо болх. Советски Эскаре гӀуллакх даь ваьча юха а болх бу цо ферме, хӀана керттерча зоотехника декхараш кхоачашдеш ва из.

Ӏийса бӀаргаваьча дагалецар сона партнома секретара аьнар:

— Дукха ха йоацаш пропагандиста цхьаш заняте хилар со. Цун тема яр: «Ерригa а балха ха — хьинареча къахьегама». Наьха дег чу дужаш къамаьл дар цо даьр.

ӀийсаӀца къамаьл деш аз кхетадир ший гӀулакх довзаш а дезаш а саг из волга. Салаш доле дош лоаца а чулоацам болаш а дар цун.

Пропагандиста Ӏ. Дзейгова беча идеологически балхах пайда боалилга хьахьокхаш дукха дийца сона из вовзача наха а. Совхоза шурий-товарни ферма бригадир волча В. М. Мутушева аьлар Ӏийсана болхлой дагар дар хов, наха кхета а деш дувц парте экономически политика чоалхане долча дешаех.

ЙоккхагӀйолча доярка, республика заслуженни хьайбашлелалдерхо йола З. Хожбахмадова тешаш я Ӏ. Дзейгова еча занятеша коллектива хьинар дикка айдеш хиларех. Массанена а дег чу дужаш дар цо КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума решенех лаьца яьча занятешка дийна къамаьл.

МоллагӀчо балха тӀа толам баккха йиш яц къахьегама дисциплина лакха ца хилча, йоах пропагандиста. Цхьаь цаӀ нарушени йите йиш яц теркаа ца еш, цох боагӀа нах ба беш. КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума итогех дувцаш къаьстта теркам тӀабаххийтар цо доаркаш, скотникаш, механизатораш шоай ханнахьа балха хьаахара, хӀара минутах бизза пайда эцара.

Ферме болх беча наьха къахьегама овсарле лакхъелга пропагандисто юкъарчаа доацаш дукъ хӀаране сакхетам лакха хиларца. Цо ший керттера декхар лоархӀ парте дош наьха дегашка дужаргдолаш дӀадовзийтар.

Наха кхетам бала вӀашагӀкхеталехьа пропагандист ше а ва даим кийчлуш. КӀоарга, теркам тӀабахийта Ӏомаду цо партийни документаш, хьокх официальни йолча экономически а статистически а даьнешка. Шоай шурий-товарии фермас беча балха анализ ю. Занятеш йолча хана ладувгӀараша дӀахойт мехка рузкъа совдаккхара шоай коллективо беча балха лоархӀам.

— Ишта занятеш чакхйоахача хана чӀоагӀа аьттув ба дика къахьегаш бараш хоастабеш белгалбаха, кӀаране хьадер довзаш хилча цхьаннe а безам багӀац тӀехьависа. — йовх пропагандиста. Укхаза болхлоша шоаш бехк боаккх тӀехьавусачех, хьадех леларло ца лелаелга. Къаьстта теркам тӀабахийта наха ладувгӀ шоай балхах лаьца дувцача хана. Дукха хаттараш хул цар. Хьайбаш леладерий ха бетам ба продукци йоаккхаш дӀа фу дола, боахама лелаш хилара фу бакьан да, хьайбай продукци дукхагӀа яккхара фу де лерхӀ.

Совхоза «Юбилейный» совхоза хьайбаш леладераша хӀара кхоабача Ӏаттагара 3105 килограмм шура лаьккхар. Во хьонхам бац из. ХӀаьта а кхы а дукхагӀа яккха йиш яр шура. Цу гӀулакха дикагӀа пайда эца беза йолча торонех, доакъара, электроэнерге, кхыдолчун кхомбе беза. ХӀаьта эггара лоархӀамегӀчох цаӀ да къахьегама дисциплина тоаелга. Хьайбаш леладеш болча наьха къаьстта лакха хила еза из. Ший ханнахьа кхий ца моладеш, доакъар ца дуллаш дита йиш яц хьайбаш, цӀена а Ӏайха а кила еза уж латта моттигаш.

ХӀаьта массаза а хулий тха из ишта? Хилац, къайла сейна кхухьаргда из. Цудухьа боагӀаш а нийса а никъ ба тӀеххьарча хана тха совхоза идеологически активо лаьцар. «Юкъара хьайбаш Ӏалагара дахара — идеологически Ӏалашо», аьнна кхайкаран даьд цо районерча берригача пропагандисташка, идеологически активга.

Атта дац пропагандист хила, Наха хьехаи бала эттача дукхе ха деза, йовза еза хӀаране оамал. Из долаш ва пропагандист Ӏ. Дзейгов. ТӀадилла гӀулакх цӀена, коммунистически хьисапе чакхдоаккх цо.

М. УЦИЕВА,
«Юбилейный» совхоза доярка, Старосунженски юртсовета депутат.

ХЬАЛХАПАТТАРИЙ ОПЫТ

ДОАЛ ДАРГА ХЬЕЖЖА

Соахка хӀара гектара тӀара 66 центнер фуалаьнха хьажкӀаш чу а эцаш, республика хьажкӀаш лелаеча звеношта юкъе яьржа хиннача социалистически яхье котало лаьккхараштa юкъеяхар тха коллектив а. ХӀаьта цу толама къайленаш а яц.

ДоагӀа доал дича мара хьалац лаьтто шийтара хьдоагӀар диза. Из гӀулакх кхетаду тха звенос а колхозера хӀара кхаш леладечо а. Цудухьа лаьттанна хертӀа Ӏуналт дара хадданза йоакхо ю.

Фу дӀаде лаьтта кийчдаьчули юртбоахама культура дӀайийначули тӀехьагӀа из болх мел дика чакхбаьккхаб лаьрхӀа йола комисси хьож. Ишта тӀахьожам ца лоаттабича йиш а яц. ХӀана аьлча, кхоачамболлаш говзал йоацаш волча механизатора ца хоаш гӀалаташ нийсдолийташ моттигаш а нийслу. ХӀаьта гучадаьха уж шийханнахьа дӀа ца даьхача тӀехьагӀа хьувкъаме Ӏаткъаргда.

Кхашкара балхаш шерра даьржача, цхьацца гӀалаташ гуча а дуълаш уж дӀадахара зехьа ха ца йовлр дукха, болх бара техника мел дика кийчъяй хьалхе а хьож тхо. Агротехника боккъонаша дӀадеххача тайнара нийсса фу тоссаргдолаш регулировка а еш селлаш кийчъйра къаьстта йоакхо ю. Дика хьувкъам кхебара новкъостал ду цу гӀулакхо а.

МоллагӀа толам эггара хьалха сагах шийха тийша ба. Цунна тешал деш а цхьа масал доаладергда аз.

Хьадечох дог лазаш, къахьегама тӀера болаш дукха кхаш леладерош ба тха боахаме. Ишта, звеньевош С. Висаитов, С. Жовбатыров, Д. Ибрагимов, механизатораш: П. Элиханов, А. Рамазанов, Р. Эльмеев, М. Катиров, С. Ажигов, кхыбараш. Къаьстта дувца безам ба са Ибрагимов Доигах. Соахка бӀаь гектарах хӀаране тӀара 50 центнер фуалаьнха хьажкӀаш чуйцар цо, план 38 центнер йолаш. Цул совгӀа кхейир соя а. Из планал дукхагӀа 6 центнер йолаш хӀара гектара тӀара чуера 18 центнер. Белгалдаьккха доагӀа, тха районе йолча пачхьалкхен опытно - мелиоративни станце дика лаьттиш а болх беш Ӏилмахой а болаше а хӀара гектара тӀара сол соахка 14.8 центнер мара чуйца ца хилар. ХӀаьта шийца лет тара дукха белох йола из культура кхею эхаш шердара. гектара тӀара чуэца хьувкъам алсамбаккхара боккха теркам тӀабохийт Кхачан програма тӀа.

Бакъдар аьлча, колхозахоша ишта хьаьнала болх бергбацар лаьна хет сона цар къахьегама, вахара хьадаш тоадара, болхацара безам совбаккхара боахама култалхоша йоакхо еш ецаре. Болх барга хьежна алапи а плат а дӀакхоачийт хӀара къахьегамхочунга. Масала, планал дукхагӀа хьувкъам кхебирах Ибрагимов Доигийна шера итогах алапел совгӀа кхы тӀа а 1800 сом ахчен 9 тонн ялатк делар.

Юртбоахама культурай хьувкъам алсамбаккхара доккха новкъостал ду боахама кхаш леладераштa. РСФСР заслуженни агронома Улубаев Зайиде култалдеча тха колхоза агрономически служба. Цо оттадаьча агротехнически картига хьежжа хуац хӀара шере ма бола илаг. хьажкӀаш, баьнадаараш, кхыдолча культураш дӀаера хьаькъоастаду лаьтташ. Къаьстта теркам тӀабохийт лаьттан хьоал масле хана цхьатарра дика хилийтаре.

ХӀара шера фермашка Ӏоаю 20—23 эзар тонн органически удобренеш. Цхьан гектара тӀа 45—50 тонн а кхоачийташ тоссаш хилча из тоъ шера 450—500 гектар лаьтта хьаьндара. ХӀаьта тха боахаме оахаш 2600 гектар совгӀа лаьтта да. Изза из цхьан шера органически удобренеша хьаьндара тха виз дӀакхоачаргбацар белам хилча а, е эшаш а дац. Цу гӀулакхага хьежна, хӀара шера керда 450—500 гектар лаьтта хьаьндеш болх бу колхозе. ХӀаьта дукхьашка органически удобрени тессача лаьтта из юха а хьаьндара аргӀа 5 шу даьлча хьатӀакхоач. Тха кхай севообороташка хьежача цу гӀулакхо цхьаккха тайпа новкъарло яц хьувкъам дукхагӀа кхебера. ХӀана аьлча керда органически удобренеш тоссача кхашка дӀаюа оаха хӀара шера уж удобренеш къаьстта чӀоагӀа эшаш йола культураш, масала хьажкӀаш, цхьацадола баьцадаараш.

Естественни хьисапе а хьаьнду оаха лаьтта органически удобренешца. Масала, дукхача шерашка тӀаьнна баьцаш хинначa лаьтта хӀара гектара тӀа 20 тоннага кхоачаш органически удобренеш Ӏое, хӀаьта соя хиннача — 25 тонн совтӀа.

Хадданза тӀахьожам лоаттабу агрономически службо кхашка деча балхий дикала. Масала, юртбоахама культураш дӀаера лаьтта кийчдеш, е уж дӀаюш, кхыдола кхашкара балхаш деш механизаторо гӀалат дӀалийтача ца дӀадоакхийт цун чотагӀа. Бакъдар аьлча, уж тайпа моттигаш тха механизаторашa соахка а массехаза нийсъяллийтар. Царна юкъе нийсбелар боахама толамагӀа бола механизатораш: Ажигов Сулейман, Жовбатыров Сульян, Висаитов Сала, кхыбараш. Колхоза чотагӀа а доацаш шоай чотагӀа цхьаца кхашкара балхаш юха де дезаш хилар уж. Ишта гӀулакх вӀаштӀехьдаьккха хиларо чӀоагӀъю наьха къахьегама дисциплина, лакхбу хьадечох бола бехктокхам.

КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума материалаш юцаш хиннача собрание берригаш раьза а болаш сопам бир колхоза кхаш леладераша къахьегама дисциплина телхаераша, ха а ховш балха тӀа гӀалаташ нийсдолийтараша лоаттабу къовсам кхы тӀа а чӀоагӀбе.

Соахка хинначул 200 гектар дукхагӀа а йолаш укх шера 600 гектара тӀа ахе звенос кхеергъя тха боахаме хьажкӀаш. Уж ма хула дикагӀа хьувкъаир дукха дӀалаза лард йоллаш а я.

Кхаш удобренешца хьаьндара КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкомо, Министрий Советo кхайкаяь масличних хург йолча юкъа. кхай агротехнически карташка хьежжа, йоагӀача органически удобрени масса. гуракхьа дӀадийнача ялата минеральни удобренешца хьалхара подкормка е дош деннад тха кхаш леладераша. ЛаьрхӀар кхоачеш дара низ дӀакхоачар деш дӀатӀетӀа болх беш я кхашка органически удобренеш дӀакхьахьара вӀашагӀъелла механизированни отряд. Цун коллективо хӀанзе 350 гектер гаргга лаьтта хьаьндаьд органически удобренешца, керттерча даькъе — тӀадоагӀача шера хьажкӀаш дӀаера хьакъоастадаь кхаш. Кхоачамболлаш я ка болча ялата подкормка яра минеральни удобрени, дерригa а кондиционин деце а тоъал Ӏалашдаьд дӀадера бӀаьсти юкъа культурай фу а.

ХӀара гектара тӀара чуэца хьажкӀаш 1985 шера бӀаь центнерага дӀакхоачае, пачхьалкхенга ялат доккхара цхьайттаалагӀча пятилетка план диъ шера кхоачашъе декхар оттаьд тха кхаш леладераша шоашта хьалхашка. ЛаьрхӀар чакхдаккха низ дӀакхоачаргхиларах теш со. Цхьабакъда, цхьаццa тха бехк боацаш кийсденнача гӀулакхаша чӀоагӀа новкъарло ертъя дагалаьцар кхоачашде. Масала, техника. Из тешаме кийчъяь хилар кхашкара балхаш ший ханнахьен агротехника лакхача боаржеи чакхдахара теттара лоархӀаме да. Цхьабакъда, техника тоаяра хьалаш во да тха. Яц механически мастерскеш. Из бахьан долаш капитально тоаяра тракторaш Сунженски «Госкомсельхозтехникага» дӀател оаха. Цхьабакъда, геттара во тоаю цига техника. Масала, Катиров Мусас лелаю трактор тоайир соахка «Госкомсельхозтехнике». Бакъда, цӀайоьлаьль дукха ха яллалехьа бехар трактора двигатель. ТӀеккха из юха дӀа а бенна цун метте керда бар бера. Теххача из а пайдаш хиланзар. Цу тайпара шера ялказа хувца бийзар цу трактора двигатель. Из бахьан долаш хьалха сайна доккха алапи даккха йиш хиланзар Мусай. Кхы а доккхагӀа зе хилар колхоза. Цхьа-дале дикза цисар дукха кхашкара балхаш, шозлатӀа-дале двигатель хийцача 720 сом а луш ялхазаа ахча делар колхозо.

МалагӀа гӀулакх да тха кхычар гӀалатех ишта ахча тела? аьнна хаттар отт. Лоацца аьлча, техника тоаяра лерттӀа хьалаш вӀаштӀехьдахара новкъостал эш колхоза.

И. КОКАЕВ,
Сунженски района Ленина цӀерагӀча колхоза звеньевой.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СРР. Бухаресте балача наха а хьалшаша а чӀоагӀа могаеш чакхъьлар «Дачия» яхача йоккхагӀъярех йолча столични тика чу хьайийлла советски книжкай выставка.

СУРТА ТӀА: экспозицега хьожача хана.

Адмиралос — ТАСС сурт.

Социалистически мехкашкара хоамаш

ГӀИРСАШ ХЬАЛДУ КАГИРХОША

ГДР столица Берлин — республика керттера кагирхой ударни гӀишло я. Вийтта эзар совгӀа зӀамига саги йоӀ — мехка ерригача округашкара немецки кортмукъача кагирхой Союза членаш болх беш ба столица гӀишлош хьалъеча.

Карарча пятилетке, 1985 шерага кхачалца, Берлине хьалъь янкха езаш я бӀаь эзар совгӀа квартира. Наха чуӀе цӀенош хьалдара юкъе доккха дакъа хьоргда кагирхоша. ХӀанз кхо бӀаь гаргга Берлинера гӀишлош объект кагирхой ударни я аьнна дӀакхайнаьй. Масала, Нойбранденбургера баькараш чуӀе цӀенош хьалдеш ба Каульсдорф - Норда районе. Чакхдаьнача шера нах ши эзар совгӀа йолча керда квартирашка беха ховпабаьб цар. Ростонерча къонача гӀишлонхоша Прецлауэрберг яхача къаьнача берлински районерча цӀеноштa модернизаци ю. Берлина йистера йоккхагӀъярех йола керда нах баха районе — Марцан хьалъераш а кагирхой ба. Чакхдаьнача шера цар хьалъьй укхаза туӀе цӀенош даь ца Ӏеш, ворхӀ школа, ялх спортивни зал, ялх детсади ясли.

(АПН).

«СВИТ» — СОВЕТСКИ ЭЦАРХОШТА

«ЦЕБО» яха торговни марка тӀалатта чехословацки кога гӀирс дийна боезаш ба Советски Союзе. Цунах дикка доккха дакъа советски рынке лоаттадер «Свит» яха производственни объединени я. ВорхӀагӀча пятилетке (1981 — 1985 шерашка) предприяте вай мехка бойтаргба 117 миллион пара кхоачаш тайп - тайпара кога гӀирс.

«Свите» модельераша укх шера кийчъеча коллекцена юкъе я маӀача наьха элегантни туфлеш, полиуретана а пластмассай кердача тайпай а айраш дола ботинкаш, кердача формагӀа йола лоха кӀоажув бола кхалнаьха туфлеш. Уж ерригаш а дунен хӀанзарча мода кердача лостамашка хьежжа хургъя. Хоаа а тайп - тайпара а ба аькъий бувхабу керда берийн спортивни кога гӀирс.

Требичерген Дольни-Немчертен «Свит» яхача объединене фабрикашта чакхдаьннача шера тӀехдика изделеш хьаьрах «Разноэкспорт» яхача советски араьхьарча торговле объединене сийлен дипломаш деннад.

1983 шу доладелча депз «Свите» дӀайолаьй «Советски заказаш ханнахьа а тӀехдика а кхоачашде» яхача девизагӀа йола социалистически яхь.

(АПН).

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМАШ

Вьетнама Коммунистически парте V съезда материалашка чӀоагӀа теркам тӀабохийт кхачан проблемаш кхоачашъяра. ЛоархӀамегӀа дарех декхар да гамажаш ебаелга. Уж низ болаш а хало ловш а дола хьайбаш — алхха дулхан шурийнен нийпа ца Ӏеш юртбоахама балхашка дукъадоаккаде а эшаш да.

«Нян зан» яхача газето хоам баь ма хилара, соахка СРВ юрта боахама къахьегамхоша дикка доккха толамаш даьхад: мехкара гамажаш 2,7 процент тӀакхийттай, хӀаьта хӀанз 2 миллион 445 эзарa дукха а я. Уж тӀакхийттай кооперативашка а бахача наьха шоай боахамашка а.

(АПН).

ЭКСПЕРТА ХЕТАР

ПЕНТАГОНА СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКТРИНАШ ДЕГӀАКХУВЛАШ ХУВЦАР

Адамлено, общественни прогресса пирамида кхоачалуш доацача лагӀеш тӀа гӀолла тӀа боахаш, эзараш шерашка шийна тӀеххьа хьахинхьай тӀемийн довнийн цӀий лер. Цар кӀоарга бухаш эксплуататорски строя ченашка хьуладенна даьхнад. ХьалхагӀа а хӀанз а. Алхха Америка ВӀашагӀкхийттача Штаташa, масала, шоаш даьккхача цӀи бӀаь шера цӀи бӀаь гаргга тӀом баьб. Цхьабакъда, хьалхагӀа дерригa тӀемаш, шоаех хьахинпараш ка дилача, вӀалла хӀама а дац хила тарлучун кхерама юхе. Цунна кӀал — адамлен цивилизаце кхел. Цудухьа миллионаш болча наха кӀоаргга дегашка доаккхараш чулоацаш яр «машар хилийтарал, сихдаь хьадеш латта герзаш соцадарал лоархӀамегӀа декхар дац хӀана халкъаштa» аьнна Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхьалкхений Политически декларацe тӀа нь заявлени. Геттара дукхача пачхьалкхени общественни деятелаша Ӏалаьмате боккхача, исторически лоархӀаме документ сацна лаьрхӀар декларацы. ПланетатӀара тӀе-тӀа дукхагӀа нах кхетадеш боагӀа кхерамалени машарен проблемаш тӀемаша къостаеш ца хилар. Кхычох латт кхерамалла котало янкха магарах а ца латташ, ядерни катаклизм ца хилийта магарах. «Ядерни тӀом а хьоабаь, цига котало йоаккхаргьа яхаш деш дола моллагӀа лоархӀамаш, — белгалдоакх Политически декларацe тӀа, — хьаьнъалца доацаш да». Цхьабакъда, цхьаккха ди дӀадоадац Вашингтоне Ӏаьдала керте латтарех моллагӀча цхьанне дуце тӀема наьхъа тӀа ца тотташ, ций дерригача исторе чукъ цхьаь цаӀ агрессиани тӀом ма баьча пачхьалкхена духьала керда «крестови поход» йолаяра тӀахьехам ца беш.

Вашингтоно, машара метта уттаеш, антисоветски никъ кӀирбар хьагуш да эггара хьалха тӀема - стратегически даькъе. Уж хувцамаш методологически бакъ зелга тӀагӀоллара зийча хӀилла йовцаш а, ма дарра зийча, харцоний ларда тӀа латташ а да: стратегически низий соотношени НАТО-на гӀойле йолча оагӀорахьа оьлантара деза хувцаро, йоах, «ка» а «йоалийтаргъя» Советски Союзага, американцашта лоча тайпара герзашта тӀахьожам лоаттабе йиш а хулийтаргъя. ВӀашагӀкхийтта Штаташ, ялду политолога Дж. Феллоуза «Къаман оборона» яхача ший книжка тӀа, шоаш, цхьоагӀонхой, беррига а тешаба гӀерт «тӀема низ СССР-ачул тӀех баьккхача мара паргӀатача дунеах йола ший агрессиани уйлаш цунга ютийтаргйоацилгах».

Пачхьалкхен департамента тӀема - политически гӀуллакхашта йолча бюро директора Р. Берта. г. Тутцинге (ФРГ) машар Ӏалашбара дешашта йолча дунен халкъаште юкъерча коллоквиуме ше къамаьл деш, укх тайпара дийцар цу даькъе вашингтонски администраценa официальни дагардараш. Цар маӀан концепцеца хьахьекхад: «НАТО низ болашагӀа ме хул — аттагӀа барта доагӀарга, йоах, Варшавски Договор». Событеш цу тайпара дегӀаккхувларца мара «лоаттабу гургбац», официальни Вашингтона хетачох, машар. Из машар, кхетадеш ма дарра, американски ӀаьдалагӀа бар ба. Ший эахьигашка «американски исключительностах» йолча социальни мифага кхоачаш йола политически цинизм духхал цу натовски концепцеца юкъера хьакъедаш я.

Цу тайпарча дагардараша шоай хоадамболлаш йола белгало ют укх тӀеххьарча хана США агрессивность чӀоагӀъеши шеръеши йолча оагӀорахьа хадданза хувцаш йолча цун доктринальни, стратегически установкаш тӀа. Пхи шу хьалхагӀа тӀехьа пхьан ханна «паӀн ахи тӀом» бе (цаӀ боккхеи, масала Европе, цаӀ локальнии — Азе е Африке) кийча хилалза дарг ца хилар чӀоагӀдеш бар американски стратегаш. Рейгана администрацен кӀайча цӀагӀа чуяьначул тӀехьагӀа официально хьакхайнадаьд, моаи «цхьан ахи тӀом» бе могаргдолаш хилар. Вай лерхӀар, хьакхаьдаьд К. Уайнбергера, «боккха ши тӀом бе, масала Европен Персидски заливен, зӀамига цаӀ, ярд вай. Сальвадоре, кийча хулга да. «Цхьабакъда, Пентагона агрессивни стратегически уйлай хувцам 1982 шера кхы а гаьнагӀа бахаб. Президента гонахьарча военни наха вӀашагӀъеккай США «кердача» ядерни стратеге принципаш. Цуя «кердадар» эггара хьалха Пентагона декхараш шерагӀа дӀадоаржадарах латт.

Рейгана администраце стратегерча «кердачун» маӀан сенах латт аьлча, из латт лерхӀараш дукхагӀа агрессиани хиларах, совле йоакхилга дукхагӀа тӀагӀертадарах, бӀаьхбаь ядерни тӀом бара низ Ӏойбарах. Ший хана Картера куле яздаьи «доазув дола ядерни тӀом» хулга тардолийташ хиина № 59 йола директива вӀалла мегаш хиланзар Вашингтонерча хӀанзарча кулгалхошта. ЙоагӀ-йоагӀача тӀема планашта юкъедиха лерхӀараш дар «Советски Союзаца хьеболийташ бола ядерни тӀом бара потенциал кийчъелга». Кердача стратегически плана тӀа оттадаьд нах беттал кӀелмагӀа йоацача хана ядерни тӀом бе йиш хилар. Юкхера а, цу тайпарча тӀемо йиш хулийтаргъя. Пентагонерча планировщикашта хетарашта диллача. «Маллбуленга совле яккха».

Кхетаде хала да, уйлаз дукхагӀдар фуд: политически цинизм, юхамаччахьа яьха уйлаш я е адамашпаре кьувал кесталр да? Хьалхардар а, шоллагӀдар а, кхоалагӀдар а дий хьогӀ ия? Веццa на а дац дерригa. «МХ» яха 100 стратегически ракет хьаирая дӀатарьяран шерра кийчонаш йолаллариа тӀема дехтелаш шоай ядерни тӀемa сценарешкеи моделашкеи тӀехь-тӀехьа дукхагӀа луша баьккаб Советски Союза «низах йохаеш юххьанара ядерни хӀама тоха» кийча хилар. Вайна ма гарра, Пентагона стратегически уйлай хувцам Ӏалаьмате кхерамеча доазонга кхоачаш дӀахьалхашкахьа бахаб. Дишде йиш мичал, магахьа саьна антисоветски «крестови походаш» е лерхӀараш ядерни тӀем тӀа совле янха могаргдоацаш боле а. из дӀаболабе могаргдолаш уж хилар.

НАТО керте латтарий совета сессешка, цига тӀанйлеш долча документаш тӀа, ма дарра аьлча, къоабалбеш ба США цу тайпара стратегически никъ. Ишта оттадаьд из тӀанйцеча укх гаргарча шерашка тӀема кийчоний программа тӀа. Ма дарра аьлча, цунца къоабалъеш я Ӏалаьмате кхераме американски керий концепци: стратегически герзашта тӀахьожам оттабарах йола переговораш хьалха а тувсаш, масса оагӀорахьара СССР-гара тӀема совле янкхара Маллбузен ерригa ресурсаш оарцагӀйоахилга. Натовски кулгалхой, цхьан СССР-о ше цхьанне герзаш дӀадахара тӀахьехам а беш, цу оагӀорахьа цхьаккха тайпа (кхетта символически а) гӀа бахка тугаш бац. Ма дарра аьлча, шоай кхерамле лоархӀ цар духхьал цу тайпара кхерамале СССР-а ца хиларца. ХӀаьта а, Советски Союзе кхетаду, нийсхони цхьатарарча кхерамалени принцип къоабалъаь тӀаэцарца мара машар лорабара гӀулакх эшшача оагӀорахьа доладалийта вӀаштӀехьдаргдоацилга. Кхерилга цхьатарарча боврамe хулга дац эшар, тешам цхьатарарча боврамe хулга да. Маллбузехьарчарга уйла яйта: нагахьа санна США-с леладер СССР-о леладоре — тӀехь-тӀехьа дукхагӀа гераш хьадоре, кхетамца йоаца керда стратегически доктринаш хьувттайоре, дерригa дуне «ший хьаштий зона» я яхаш хьаккхайдоре, НАТО мехкашта гонахьа бӀавш Ӏоехкаре, тӀаккха фу хургдар? Кхыметтел хьадухьалаоттаде а хала да планетo тӀаккха хургдолча къахьача къематa сурт.

США-и НАТО-и политика уттаерий стратегически уйлай кердача аспекташка кхоачам бац тӀом бара торонаш шерра дӀайоаржарах. Цу юхамаччахьа лаьккхача политически уйланцара эггара кхерамегӀа дар сенах латт аьлча, из латт, «доазув дола ядерни тӀом» хулга алхха тардалийтарах лаьтта ца Ӏеш, массанега а кхоачаргболча ядерни тӀем тӀа «котало янкха» йиш хиларах а. Геттара юхамаччахьа йоах, приза планете хилаеш бола ядерни тӀом — из дерригача адамашпара геноцид санна йола геттара керда хӀама я яхаш йола положени, цу духьа массаза а хулача уйланца мара на теркал ца яр Ӏалаьмате кхераме хӀама да.

Къаьнара уйлаш йолаш бараштa дӀаховлда аьнна кхетамца беш бола хоам ба, стратегически концепцешкен доктринашкен — «низах йохаеш эггара хьалхара ядерни хӀама тохар», «доазув дола ядерни тӀом», бӀаьхбаь ядерни тӀом» ахарашта — эскалаи яр ядерни тӀем тӀа котало йоаккхаргхиларах йолча иллюзорни торонашкара хьадоагӀаш да яха Политически деклараце дешаш. Цхьабакъда, кхетадеш да, белгалдоаккх деклараце тӀа, цу тайпарча тӀемо «бӀарча халкъаш доадъ дӀадахарга, Ӏалаьмате дукха гӀирсеш кӀалакдарга, цивилизацеa а лаьттан хӀарча вахара шийна а даьказа тӀехьале кхоачаергболга. «Пентагонерча «кердача» стратеге планировщикашта дагадо доагӀар, противник ядерни герзаца хӀалакве дагга хилча, уж шоаш а, изза мо мара, цу тайпарча кхерамa хьалашка лорабила хӀама йоацаш болга. ТӀагӀоллара парадоксальни ситуаци йола дукха ха — ма йий США-и НАТО-и тӀема торонаш лакхлу, хӀаьта шоай политически лерхӀараш низаца кхоачашдара торо лохлу. Антикоммунистически «крестови похода» наьхъа тӀа эттараша теркалъе йоагӀар адамлен кхоане бахьан долаш шоай оаз аьйлча миллионаш болча наха хьаллаьца из вывод.

Цу хьалашка Советски мехко, ядерни кхерам тӀехьататтара дола хӀама а деш, кхетаду, машара низаш тӀема низел дукха а чӀоагӀагӀа хилар. Дола хӀама уж кхотадене, цар чакхдоахa гӀулакхаш хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тӀадерзадаь хиларах, лаьттан тӀара машар лорабе лаьрхӀа хиларах тийша да.

Дж. ВОЛКОГОНОВ,
инарал-лейтенант, философски Ӏилмай доктор, профессор.

(АПН).

№ 2 йола «Агитатора блокнот»

Кепа а теха араьннай КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнот» яхача журнала шоллагӀа номер. Из хьаеллалу «Сийлен хоастами — къахьегарга хьежжа!» яхача редакционни статьяца.

1983 шера 13 феврале вай мехка белгалдоаккхаргда Аэрофлота 60 шу дазар. Цу башха дийнача денна хетаяь я Грозненски авиапредприяте парткома секретара А. Бугаева «Фегарча наькъашка гӀолла» яха статья. Журнала номер тӀа я Советски Эскарен ТӀема-Форда Флотен Денна хетаяь Нохч-ГӀалгӀай АССР военни комиссара А. Шевченкос язъяь «Эшадергдоацеи легендарнии» яха статья.

«Агитатора да дош» яхача рубрикана кӀал кепа теха я «Автоспецоборудование» яхача завода гоьарий бригадира, парткома члена Ю. Гечебаева «Бакъдар юкъдухьал» яха статья. «Терек» яхача мебельни хьу чакхйоахача объединене агитатора М. М. Маркушинай «Дийнача деша низ» яха беседа.

Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен пединститута марксизма-ленинизма кафедра преподавателa Т. Маруценкос «Хьуркат а де, эоре а де Ӏалам» яхача статья тӀа ма дарра дувц вай Ӏалам дӀаьхегӀа хоалгӀа фу даь дергда.

«ИЛ-86» яха аэробус фегарча трассашка лел

МОСКВА. «ИЛ-86» яхача самолета - аэробуса гIетта лелаш шиъ бара географи шерлуш йоагIа. Тахан цун маршруташ Ташкенте, Симферополе, Минеральни Водашка, Новосибирске, Ростов на-Доне йолхаш я.

«ИЛ-86» — ва йиъ бола йиъ двигатель а йоаллаш Iалаьмате йоккха дото бесса машина я. Цун сухал сахьата 830 километрга кхоач, 3300 километр никъ бе ниш йолаш я (Iо ца йоссаш) 350 пассажир дIавут цу йоккхача самолета.

СУРТА ТIА: «ИЛ-86».

В. СИЗОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРИЙ КХОЛЛАМ ДЕГIАКХУВЛАШ

Тоъал дукха ха я город Назране пионерий Дворец хьайийлла. Халача хьалашка дIаболабе бийзар шоай болх цу чу болх беча наьха. Дворец хьалъеш хиннача гIишлонхоша во техадар ийнаш, ладар чуухаш бар тхов, пенаш во хьаьхадар, во техаир кIир. Бакъда, уж кхоачамбоацараш «Сердало» газето дийцачул тIехьагIа дIадаьхар.

Дукха къахьега дийзар Двореца коллектива кружковой болх вIаштIехьбоаккхаш а. ХIаьта, Двореца директор йолча Муцольгова Дзархмата Марема из дика карагI а доал, хIано пионерий Дворецерча берий гIулакхаш районе дайна ца Iеш цул араьха а довз.

Хьехархоша а дикка говзал йолча мастераша а кулгал а деш шига болх беш я хIама хьувзаре, шасийн, хоровой, хореографически кружокаш. Хореографически кружока ларда тIа хьахиннай вай республике а цул араьха а наха дикка езаенна йола «Асса» яха халхара ансамбль. Цо деш дола халхараш наха дезалуш хилара тешал деш да городе Соче хиннача художественни самодеятельноста кагирхой коллективий конкурсе лауреат цох хинна хилар.

Пионерий Двореце болх беча кружокашка ухаш да района эррига школашкара берашi. Къевстта йиIигий тербим тIаозаш я Тебоева Беслана Мадинас кулгалдеш йола, тхах хIамаш хьувза Iомабеш йола кружок.

Иштта, дукххача хана йиIигашта накъадаргдола хIама да М. И. Арчаковас кулгалдеча швейни кружоке Iомадер а, цар Iомаду тайп-тайпара кочамаш, кухташ хьа миитта е еза. Цу кружоке ухача йиIигаша хIамале хьаю кердача шерарча маскарада лаьрхIа йола е «Асса» яхача шоай ансамбла лаьрхIа йола къаман костюмаш.

Комсомола обкома я райкома а сийлен грамоташца цкъа белгалъяьккха Iийналц П. Ю. Устиновен В. А. Бурнацевен кулгалдеш йола коровой кружок.

Шоай кулгашца хьа мел яь хоза хIамаш пионерий Дворецa лаьле Iойохк къоначa мастераша, цу гIулакха лаьрхIача стенда тIа. Цкъаза уж, бераша хьаяь хIамаш хьонха йихье хул района школашка а культура цIошка а.

Иштта, дакм нерладар лохаш, хьадеш чакхъювд района берий самодеятельни кхоллама кхуврч хинна дIаяттаче пионерий Дворецa кружокашкара занятеш. Бакъда, [illegible] белгалдаккха долаш бар [illegible]. Пионерий Дворецa [illegible] да [illegible] [illegible] фабрике а [illegible] «Электро[illegible]» [illegible] шефаш баларе гIулакхаш кхы а дикагIа леларгдар.

Цун уйла е еза Дворецa а района предприятеш а кулгалхоша.

К. МАРЗИЕВ.

ЧЕМПИОН МАЛАВ ХОВ

МаIа нах шахматех ловзаш хиннача город Грозне чемпионате дакъа лоацаш вар мастералла ялх кандидати бархI хьалхара разрядники. Эгтара хьалхарча ловзаре дола цра къовсам эттар шахматисташте юкъе, из е вож хьалха воалаш. ХьалхагIа из вар П. Мельнуянц, тIаккха Р. Алимов, цул тIехьагIа А. Комаров, юха а Р. Алимов... Цхьатерра кхаь ерго — мастералла кандидаташа — А. Комарова («Динамо»), Р. Алимоан О. Шмойловн (шаккхе а «Локомотивера») кхоIтта очко яккха езача цхьатарра иттитт очко лаьккхар. Коэффициенти таблица новкъосталла вIаштIехьдаьлар цу кхаьнена юкъера чемпион харжа. Из ираз хIана кхоалагIа Грозне чемпион хулаш Комаров Александра кхаьчар. ШоалагIа прия Шмойлов Олега яьккхар, хIаьта кхоалагIа моттиге ва Алимов Рашид.

Ала доагIа, цу чемпионате дика аьттув къоначa П. Севастьянова баьнна хилар. Хьалхарча разрядникашта юкъе, лидераш хинначарна дукхьатьотта мегар из цаI нара вацар. Цудухьа йиьлагIа моттиг цунга кхаьчар.

Городской чемпионате хьалхара кхо прия яьккхараш бокъо йолаш ба сентябрь бетта хургйолча Нохч-ГIалгIайчен чемпионате дакъа лаца.

А. ХАНТ.

ГРОЗНЕРЧА ЭКРАНАШ ТIА

«МАЬРЕЧОА ДОЛА IАЬРЖА ДУВХАР»

— Иштта цIи тиллаш цIий аргIанарча фильмах ловзаш волча французски кадархочо, сценариста, режиссера Джованни Хозе. Вайна из дика вовз массехк шу хьалха зрителa чIоагIа дезаденна хиннача «Горадера шиъ» яхача фильма автор хилар ца. Цул совгIа, цо яздьый «Приключенеш лохаш вар» яхача кинокартина сценарий а. Фильме ювцаш яр керда проблема яц. Х. Джованни дакъа лоацаш хиннав Сопротивлене, цунна цкъаь дика лийзай буржуазни суд набахте. Из тема я цун кхолламе керттера яр. Картине дувц йоккха бизнес бахьан дукха нах бозбеш йолча буржуазни суда практике нисълуча трагически оагIонех лаьца. Цу гIулакхашца къовса а котало яккха а хала да. Бакъдa, фильма турпала, йовзаш йолча парижски адвоката кхыча тайпара лерхI из гIулакх... Цхьаькха кхыча хIаманца а белггала да из картина. Уккхаза дакъа лоацаш ба цIи хеза бовзаш бола французски актераш Брассер Клод, Кремер Бруно. Брассер Клод из вовзаш волча актера Брассер Пьера воI. Шовзткъе итт совгIача фильме дакъа лаьцад цо. Советски зрителашта из вовз «Жерминаль», «Улица Прэри», «Цхьа сав совгIа ва», «Шаьха а сав йоалаир-лхар» яхача фильмаех. Кино а, театре а, телевидене а болх беш вола актер Кремер Бруно а вайна вовз дукхача кинокартинашка дакъа лоацаш хиларца.

«СЕДКЪИЙ КОМАНДИРОВКА»

Из фантастически сюжет йола фильм оттадаьд А. Довженко цIерагIча киностудие массехк шу хьалха литературни газета тIа хиннача Шатько Евгене язъяьча «Къычахьара тIавенар» яхача юмористически повестах режиссера Иваченко Борисе. Цига мел хулаш дола хIама, картина керттерча турпалаюртарча механизатора, тамашеча изобретателa Тищкин Ефима дуцалах. хинчaд «доагIа дийлхачул тIехьагIарча ерача дийнахьa»... Цхьан ерача дийнахьа шемиита нийслу а ца хоаш «Рюм» яхача планета тIа нийслу Тищкин. Ше кхаьчача планета тIа фауна а флора а хIана яц-хьотI яхаш, ер цецваьнна лелача хана, лаьттарча наха дайна а дац Тищкин шоаца воацалга. Из хул цу юкъа цун Iалаьмате таро волаш вола сав «Рюм» яхача планета тIара лаьтта весса хиларца. Шоай ла кишта чIоагIа уж тара хиларах парва нийслу тамашие хIамаш. ХIаьта уж фу хIамаш да хоаргда фильмага хьажа венача зрителa. Цу кинокартине сурт-сибаташ кхоллаш ба актераш Носик Владимир, Брондуков Борислав, Байкштите Гражина, Сердюк Лесь, кхыбараш.

«ФАЬЛГА ТIАРА КЛЯКСА»

Бераштa лаьрхIа оттадаьд из фильм Чехословаке кинематографисташа. Ше Павлик ЗIиганица цхьана паьлчa сценарех из кино оттадаьд режиссера Ковал Отас. Художника - иллюстратора Лады Йозефа дагалаьца хьахкхаьлачa тамашиеча дунен тIа нийсъеннача вай зaман йиIнтах лаьца дувцаш да из. Доттагlал, маькарал, эшшача моттиге гIо новкъостал де кийча хила Iомаву кинокартинас.

Тарлу хатта ма-ла из Лады Йозеф. Чехословаке из ца вовзаш саг вац, — дIамига вар а вокха вар а. Из ва Гашек Ярослава «ТIаха аьнначa салтечунна Швейка на хиннараш» яхача романа, [illegible] кинижкашта фаьлгашта, баснешта цIи [illegible] [illegible].

[illegible] А ЭКРАНА ТIА

[illegible] халкъа турпалах Черменах лаьца грузински кинематографисташа массехк шу хьалха даьккха «Чермен» яха фильм.

В. КОВАЛЕВА.

ФЕ ХИЛА

Автомобилийи мотоциклийи конструкцеш тIехьтIехьагIа чоалханегIа хулаш хилар, сухал лаккхуш хилар бахьан долаш цар технически хьал дикагIа хила деза.

Технически телха йола транспорт бахьан долаш доккхий зуламаш хул наьъкашка, хIаьта транспортни средство кIезига телха, еха хитча а наьъкашка зулам хила тарлу. 1982 шера из бахьан долаш республике 11 авари хиннай, цига 2 саг веннав, 4 саг лозаваьв. 1981 шера из бахьан долаш байна нах шоза дукхагIа бар.

Наьъкашка авареш хила тарлуш автотранспортни средстваш технически телха хилар укх тайпара да: тормозной системен рулевой управленен еха хилар, чархаш шаьрьена хилар, деталаш, масала, чархаш, лерттIа чIоагIьяяза хилар. Цудухьа Паччахьалкхен автоинспекце хаддаьяв тIахьожам лоаттабу лелаш йолча транспортни средствашта. Автомобилаш даим тоаль хилийтара къьастта боккха лоархIам болаш я хан-ханахьа еш йола паччахьалкхен техосмотраш. СССР МВД ГАИ Керттерча управлене указанега хьежжа НГIАССР Министрий Совета 1983 шера 11 январерча распоряженегIа еш я паччахьалкхен техосмотр:

паччахьалкхен, общественни организацей, учреждеией, предприятей доалахьарча автотранспортни средствашта, мотоциклашта, прицепашта 1 марта денз 25 мае кхаччалца;

— наьха шоай доалахьарча автомобилаштеи мотоциклаштеи 1 январе денз 31 июле кхаччалца;

— легковой автомобилий, таксей, автобусий, мухь кхухьачи нах дIа-юха кхувлара лаьрхIа йийчалча фургона тайпарча автомобилий технически хьалага хьож кIезигагIа хьежача а шера шозза. Цу хана транспортни средствай технически хьалага хьож, хIаьта иштта нийсъю цар учетни даннеш (двигатела, кузова номераш, бос). ТехосмотрагIа чакхъяланза йола транспортни средстваш болх баиташ лелайтац. Хьежачул тIехьагIа технически хьал дика доаш йола шоай доалахьа мотоциклаш, автомашинаш ярашта Паччахьалкхен автоинспекце дIалу транспортни средство технически осмотрах чакхъяьнна хилара талон, хIаьта из хьалхашкахьарча кизга аьттехьа, лохерча саьнга дIайолла еза. Иштта цний ханнахьа транспортни средство болх бергболаш кийчъяр — наькъашка зуламаш ца хилийтара бола тешам ба.

СССР МВД ГАИ Керттерча управлене приказага хьежжа НГIАССР МВД ГАИ регистрационно - экзаменационни отделене транспортни средствашта регистраци ярах уж учетера дIалхарах граждана тIайбара ха хийцай. ХIаьта иштта хийцай наьъкашка лелара бокъонех йола экзаменаш хьайира ха а. Шинарчен ерачен деношка — 12 сахьат даьлча денз 21 сахьат даллалца; кхаьрачен пIаьраскан деношка — 9 сахьат даьлча денз 18 сахьат даллалца; шоатта дийнахьа — 8 сахьат даьлча денз 16 сахьати 45 минути яллалца.

ЧакхдаьннагIа кIирагIа (27 январе денз 3 феврале кхаччалца) республика наькъашка 45 авари хиннай, цига 4 саг веннав, 15 саг лозаваьв.

НГIАССР МВД ГАИ.

Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союзи облсовпрофи

КОНКУРС КХАЙКАЮ

XI пятилетка кхоалагIа керттерча шера, плановии деналаи социалистически декхарий кхоачашдеpa лаьрхIа гаьнхой оарцагIбахаре доцна республика массови информаце средствай хьинар дIахо айдаре дуьа НГIАССР журналистий Союзеи профсоюзий областной Советои лаьрхIад промышленноста, гIишлон, транспорта, бувзама, юрта боахама бовзлой социалистически ях дикагIа дIайовзийтара республикански, городской, районни, дукхатиражни газетий, телевиденеи радиовещанеи творчески конкурс 1983 шера дIахо яхьа. Конкурса девиз: «Хlара балха дийнахьа тIехдика дисциплина лидер дукхагIа хилийта!».

Газетий, телевидене, радио редакцеша конкурсе дакъа лаьцаре, мах бергбола керттерареш:

— КПСС XXVI съезда, КПСС ЦК майски ноябрьски (1982 ш.) Пленумий решенеш, Кхачен программа кхоачашъярца, йолаш йолча торонех бизза гIа пайда эцарца, производствана дIахо интенсификаце ярца, Iилма-технически прогресс сихъярца, беррига балха дикка бийрца дувзаденна, боахам тасса лелабарца, це доагIача рузкаш дIалалий тарца, къахьегама дисциплина телхаврца, хIара балха моттиго тIехдика дисциплина хилара тIехьа къовсам лоттабарца дувзаденна дешаш дувцача инициативаи деналаи гойтар.

— дикагIйола опыти маьхе починачи дIайовзийтарга а дIайоарржеелга а хан-ханнахьан бокъонца уйла тIаэхийтаи ледар.

— уттаеш йола социально-экономически проблемаш принципиальни, дукха кIама чулоацаш хилар, журналистски говзала боарам, тайп-тайпара жанраш (очеркаш, статьяш, корреспонденцеш, зарисовкаш, фельетонаш) хилар, къахьегача наьха дицлургдоаца сурт-сибат хьекхолла, идейно-политически, къахьегама, ираестение кхетам сага лучара социалистически яхь лоархIам хьаькокка хар.

Редакционни коллективашта поэми ялара оттаьй НГIАССР журналистий Союзи облсовпрофеи ялх ахчан премий. Царех хIарахр 100 сом долаш шиъ городскойи районни газеташта, 50 сом долаш кхоъ республикански газетий, НГIАССР телевидении радиовещани отделеша — лоархIама халкъбоахама кампанеш чакхъяхарах. Цул совгIа кепайоазом, телевиденеи радиовещанеи къаьст - къаьстача творчески бовзлашта оттаьй 40 сом дола лаьрхIа пха премии-социалистически яхь дешаех дикагIа язъяьча материалаш из тема йоашхача цо ше творчески дакъа лацараш.

Укх карарча шера 1 январе денз 31 декабре кхаччалца газеташа кепа тоахи телевиденеи радиои чакхъьиния материалаш юкъеанцарча журналистски организацеша, газетий редакцеша, гостелерадио комитето конкурса хьачу лу.

Конкурсе хьаьъкхача материалашка хьажа а хьежен жюрес журналистий Союзеи профсоюзий областной Советеи предложени лу.

НГIАССР журналистий Союз
профсоюзий областной Совет

МУЗЫКА ДУНЕ ДОВЗИЙТАШ

Тамашийна музыка мотт берашна пхьетабайта гIерташ, царна Iомабе гIерташ хьабоагIа Назранерча берий музыкальни школа хьехархой. Школе чуваьлча дехьара сехьара хьахоз фортепьяно, халкъа инструментий, бояна оалаш.

Кхойтта хьехархо ва школе бераштa тайп-тайпара музыкальни инструменташ дIалакхаре говзал Iочаеш. Коллектив йоккха яц, байна, цул юкъе ба вай мехка дуккхача къамех бола вихалаш. Масала, царех ва эрсе Гусев Олег Алексеевич, украинка Клименко Галина Ивановна, гIалгIа Евлоева Музьмала Iайна. кхыбараш. ХIаьта, керттерадир да из йоккха йоаца коллектив барт тайна, цхьа дезал санна къахьеташ хьабоагIаш хилар.

— Тха коллективера хьехархой шоайла хьерчабер, кхотабер да, — яхаш дувц музыкальни школа директора Г. И. Клименкос, — бераштa алхха дика музыкальни знанеш лар.

1959 шера Назранера берий музыкальни школа хьаийллача хана моттигерча наьх наггахьа мара саг нийслацар музыка хьеха хьехархо волаш, эррига школе дешаш дар 25 бер. ХIаьта хIана дикка эргадьинад школа хьалаш, тоpонаш. КIезига бац хьехархошта юкъе музыкальни дешар дийша бола гIалгIай мехкарий, школе дешаш да 210 бер. Цу тайпарча масалаша хьагойт музыкальни говзал караерзае безам болаш дола бераш, шерагара шу мел доал районе дукхагIа хулга.

Дешархошта алхха музыкальни инструмент дIалакха хьийха Iац школа хьехархой. Хlара дешара шу дIадолалуш школе оттаю дешара - кхетама балха план. ВIашагIйохи хьехархой а дешархой а чубоагIаш йола агитбригадаш. Цар каст-каста концерташ тох района юкъерча школашка, берий бешашка, предприятешка. Цу тайпарча концерташка хьежача берий безам хул музыкальни школе деша, даха. дай-наной а безам хул шоай бераш музыкала хьовшал долаш хилийта. Дукха хан йоацаш агитбригада яхха хилар Назранерча № 2 йолча берий беша, иштта Г. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» яхача заводе хилар отчетни концерт. Цо чIоагIлу музыкальни школаи района къахьегамхоштеи юкъера бувзамаш.

Музыкальни школа педколлективе къахьегаш ба йоккха опыт йола къьиа а хIетта шоай болх дIаболабаь бола къона а хьехархой. Масала, къьиагIйолча хьехархоех цаI ва фортепьяно хьехаш вола Гусев Олег Алексеевич.

Олег Алексеевича хьийхача дешархоех я музыка хьехаш бола хьехархой хинаб хIана. Масала, Нохч-ГIалгIай республикански музыкальни училище чакхъяьккхай цун хиннача дешархоша Т. Тутаевас, Х. Муталиевас, М. Медаровас. ХIаьта, хIанзарча цун дешархошта юкъе я тIехдика дешаш йола, укх шера школа чакхйоаккхаш йола Сапралиева Роза, пхелагIча классе дешаш вола Цароев Мухьмад. Цар дIахо а музыкальни дешар дешаргхиларах шеко яц.

Алхха цхьа О. А. Гусев хинна Iац музыкальни школе иштта бацха хьехархо. Шин болх тIехдика бовзарца, безарца белгалььнинай Назране кхийна йола, цигара музыкальни школа, Орджоникидзера искусствай школа, Астраханера консерватори чакхъьяккха йола Г. И. Клименко. Иштта, консерваторешка дийша ба кIоаргга знанеш йола педагогаш М. Х. Хашагульгован I. М. Евлоеван.

Хьехархой... Царна бIараьхьож, бераш, хIаьта Назранерча музыкальни школа хьехархоша уж Iомаду нах беза, шоайла тIера а дог цIена а хилв, музыка дуьха еза.

С. АРЧАКОВ.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

5 февраль

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00. Болх беш я «Могаша» яха клуб. 10.00. Болх беш я кинолезарий кинолаборатори. 10.00. Болх беш я «Атеизм» яха киноклуб. «Нохчаштеи гIалгIаштеи юкъе ислам даржар» яха беседа. 12.00. Лекцей зал. Школана гIо-новкъостала йола кинолекторий. Гойтаргда «ТIом а машар а» яха фильм. 1 сери. 18.00. Йоккха зал. Варфоломеева «Святой и грешный» яхача пьесах йола халкъа драматически театра премьера. 18.00. Лекцей зал. Болх беш да юхагойтача фильма кинотеатр. 19.00. Халхара зал. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 15.00. «Чайка» яхачен Тюлении Сергея цIерагIчен футбольни командашта юкъера ловзар. 16.00. № 39 йолча юкъерча школа лакхерча классашкарча дешархошта хеталь эстрадни ялей сайре. 17.00. №№ 31, 47, 58 йолча юкъерча школай дикагIа болча выпускникашца вIашагIкхетара сайре. 19.00. Халхара зал. Катирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 12.00. Болх беш я машиннаькъахой революце, тIема, къахьегама сийлен халкъа музей. 16.00. Болх беш да «Къона ленинец» яха берий кинотеатр.

А. М. Горьке цIерагIа клуб. 20.00. «Икар» яхача дискоклуба керда программа.

6 февраль

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11.00. Кинотеатр. Болх беш я «Фаьлгини приключенешi дунен тIа» яха киноклуб. Гойтаргда «Мгновение в спичечной коробке» яха фильм. 12.00. Библиотека. «Iомале читатель хила» яха беседа. 18.00. Лекцей зал. Болх беш да юхагойтача фильмий кинотеатр. Гойтаргда «ТIом болабалалехьа хьалхагIа» яха фильм. 12.00. Халхара зал. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 10.00. Шахматни клуб. «КIай ладья» яха шахматех йола турнир. 11.00. «Цар, дорадый Даьхе» яхача темах дола литература обзор. 12.00. Истола тIарча тоннисах йола спорта яхьаш. 18.00. Зрителий йоккха зал. Керда арадаьннача литература обзор. 19.00. Халхара зал. Катирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 12.00. Болх беш я машиннаькъахой революце, тIема, къахьегама сийлен халкъа музей. 14.00. Болх беш да «Къона ленинец» яха берий кинотеатр.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

5 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Дунен халкъий кхоллам». Румыне халкъа искусство».
9.10 — «Спортлото». 4-гIа тираж.
9.20 — «АБВГДейка».
9.50 — «Шоана хайн иловойи!».
10.20 — «В. А. Жуковский. Поэт вай дов шу дикарга».
11.20 — Къулбасеха халкъий хелеш дIаоал Бельма Холас.
11.50 — «Художникех дола дувцараш». СССР халкъа художник С. Д. Меркуров.
12.25 — Фигурни хьасанегIа котсолаьзаш хахкараш йола Европа чемпионат. Кхалнах. Шой лоIамегIа йола программа. ФРГ-ра передача.
13.50 — «Базаре — путевка».
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Семь красавиц» яхача фильм-балета премьера. Музыка Кара Караева.
16.10 — Мультипликационни фильмаш.
16.25 — «ТIехье» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
17.45 — Политически обозревателя В. П. Бекетова беседа.
19.15 — «Хьайбай дунен тIа».
19.15 — «ДоттагIа». Телевизионни журнал.
19.45 — Экрана тIа — кинокомеди. «Усатый нянь» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Фигурни хьасанегIа котсолаьзаш хахкарах йола Европа чемпионат. Спортивни халхараш.
23.05 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрарча гимнастика.
8.15 — «Унахцlена хила лоаш хьовале!».
8.30 — «Иртыш». Документальни фильм.
8.50 — «Дай цIа». Телевизионни художественни фильм.
10.05 — «Iуйранара почта» яха музыкальни программа.
10.35 — Ленинградски телевидение программа.
12.15 — «ЦIи яьнна Дивар». Телевизионни документальни фильм.
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Йоттало хьаьхараш». Фронте хиннача доттагIий клуб. ПхьоалагIча гвардейски Шс бийрига лелхеча тинкои эскара ветеранаш вIашагIкхетар.
15.15 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».
15.30 — Фотомастерах Н. Й. Рахманован йола телевизионни очерк.
16.15 — «Голубой огонек». 1 инкаре хиния передача — веранаькхар.
19.30 — Литературни передача. «ДоттагIий оазаш» (гIалгIай меттала).
20.20 — «Байса ваькъала хийла шун, бераш».
20.50 — «Къонаш» яха студи.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Чаккалар». Художественни фильм.

6 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — Эстонски ССР художественни коллективий концерт.
9.10 — Документальни фильм.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Советски Союза гIулакх деш ва».
11.00 — «Унахцlено».
11.45 — «Iуйранара почта» яха музыкальни программа.
12.15 — «Деррига ха лов сона». Киножурнал.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Сайрейна хеш делкъа хилалица». Телевизионни художественни фильм. 1-ра, 2-гIа серии.
16.15 — «Кинонаькъбара клуб».
17.15 — «Шун кхьхатеа». Музыкальни передача.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Мультипликационни фильмаш.
19.30 — Фигурни хьасанегIа котсолаьзаш хахкарах йола Европа чемпионат. Хьокхий выступленеш.
21.00 — «Ха».
21.35 — Стендаль. «Ванина Ванини».
22.35 — «Сона бовзаш бола сай» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
22.50 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка с вIаотта!».
8.25 — Документальни фильмаш.
8.50 — «КхоалагIча курсера са безам». Художественни фильм.
10.15 — Московски Паччахьалкхен консерваторе музыкальни училище дешархой концерт.
11.00 — «Кинохьажархочун спутник».
11.45 — Стола тIа теннисах ловзара Европейски лига хьалхале яьккхар. СССР сборни — Финлянде сборни.
12.15 — «9-гIа студи».
13.15 — «БIаргагуш дар — тешa доал дар».
14.15 — Синхронни йола дуний чемпионат. Финала дикьагIа дакъа.
14.45 — «Халкъа инструментий оазаш». Передача. 1-гIа.
15.30 — «Тха корреспондентий дувцар».
16.00 — Фильм-концерт.
16.30 — «Хождение по мукам» яха телевизионни дукхасерийни художественни фильм. 1-ра сери — «Йижарий».
17.50 — Хоккейх йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Крылья Советов». 2-гIа 3-гIа периодаш.
19.15 — «Из за шоана могарда».
20.00 — «Вийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — ДоттагIий экран. Социалистически мехкий документальни фильмаш.
21.00 — «Ха».
21.55 — «Хьайк лаьпа дунна сона». Художественни фильм.

РАДИО

6 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

6.40 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.45 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
8.12 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (нохчийн, гIалгIайн меттала).
8.40 — Хоамаш.
10.15 — «Общественни законни» яха радиожурнал (гIалгIай меттала).
10.35 — Музыкальни антракт.
11.00 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
11.30 — Йиш дIаоал И. Усманова (нохчий меттала).
12.30 — «Вай доттагI — Iаламе» яха радиожурнал (эрсий меттала).
13.00 — Социалистически яхь дневник (эрсий меттала).
13.10 — Реклама.
15.15 — «СалаIара минуташ» (нохчий меттала).
15.35 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
16.05 — Тха музыкальни галерея (нохчий меттала).

II ПРОГРАММА
УКВ

15.00 — «Оперетта доттагIаьта хеталь шоаттъа минута». Музыкальни программа.
18.30 — Тха музыкальни галерея. (Иллеш дIаоал Дагаев Валида).
19.30 — «Сахьерваме талгIе тIа» (гIалгIай меттала).
20.05 — «Тха хьамсарча кхолланах массанаьха кхаьа доах». Концерт (нохчий меттала).

8 ФЕВРАЛЬ
I ПРОГРАММА

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий, гIалгIайн меттала).
8.25 — «Шоана хоза хета линараш» (эрсий меттала).
11.20 — «Балха минута хилла даркIар» (эрсий меттала).
11.35 — КIиранденна музыкальни программа (эрсий меттала).
16.00 — Литературни Нохч-ГIалгIайче» (эрсий меттала).
18.20 — «Дахе дукха къовсам доаттабеб пар» (эрсий меттала).
18.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллеца доттагIал долчарна» яха концерт (гIалгIай меттала).

II ПРОГРАММА
УКВ

18.00 — И. Дунаевски оперетай оагIонашка гIолла.
18.44 — «Диско» яхача вокально-инструментальни ансамбла выступлени.
19.24 — «СалаIара минуташ» (гIалгIай меттала).
19.33 — Халкъа мукъамаш.
19.57 — «Моттигера композиторий, поэташ, цар иллешш» яха музыкальни передача (нохчий меттала).
20.28 — Халхара музыка.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи морхаш а йолаш, йоачан в йоацаш, Iуйрайна дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 2—7, Грозне 3—5 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, ломма — йоачан а йолаш, дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 2—7 градус шелали, дийнахьа 3—8 градус йIовхали йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаьной — 2-56-87; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделы: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-56-87; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ03049. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 628.